Тыднёвік Магілёўскі

№ 6 (47) 11 лютага 1999 г. Кошт свабодны

ПРЭЗЫДЭНЦКІЯ ВЫБАРЫ. ПАЧАТАК

Рэальны шанец вяртаньня ў дэмакратыю

У выніку кансультацыяў паміж асноўнымі мясцовымі палітычнымі і грамадзкімі арганізацыямі і са згоды Цэнтральнай выбарчай камісіі на пасаду каардынатара па ўтварэньні абласной і рэгіянальных выбарчых камісіяў вылучаны ЎЛАДЗІМЕР ШАРАПАЎ.

Яму крыху больш за 50 гадоў. У бурлівы час грамадзкай актыўнасьці, які мы перажывалі напачатку гэтага дзесяцігодзьдзя, Ўладзімер Шарапаў быў бадай што самай прыкметнай асобай тагачаснага рабочага дый палітычнага руху ў Магілёве. Гарадзкі рабочы камітэт, у якім ён старшынстваў разам зь Сяргеем Абадоўскім, вызначаўся сьмеласьцю, аўтарытэтам, яснасьцю мэтаў. **Камітэт дамагаўся дэмакратычнай улады, рабочага кантролю на вытворчасьці, адстаўкі намэнклятурнага апарату. Кульмінацыяй намаганьняў на гэтым шляху стаўся знакаміты «прарыў»** Шарапава і Абадоўскага, пры падтрымцы тысячнага мітынгу, на сэсію абласнога савета. На патрабаваньне рабочых, што акружылі будынак тагачаснага абкаму КПБ, Шарапаву дазволілі выступіць на сэсіі. У прыціхлай варожай залі, дзе за яго былі не больш, чым тры-пяць дэмакратычных дэпутатаў, ён зачытаў знакаміты **Маніфэст рабочага камітэта: «Мы прыйшлі да вас не прасіць, а патрабаваць. Мы ня слугі вашыя, а гаспадары. Мы не суб'екты вашай улады, а самі ўлада...». Маніфэст набыў тады вялікую вядомасьць па-за межамі Беларусі, у самой-жа краіне стаўся толькі эпізодам распачатых і ня зьдзейсненых пераменаў. Перахітрыўшая і рабочы камітэт, і ўсіх нас камуністычная кебічаўская ўлада, на зьмену якой прыйшла яшчэ больш жорсткая лукашэнкаўская, пасяліла ў душах многіх апатыю і абыякавасьць, прыстасаванства і разгубленасьць. Ад актыўнай апазыцыйнай дзейнасьці адышоў паступова і Ўладзімер Шарапаў, стаўшы старшынём «дзяржаўнага» прафсаюзнага камітэта малочнага камбіната. І вось – вяртаньне. Зноў у няпросты момант усё той-жа нашай найноўшай і незавершанай гісторыі.**

З выбарчым каардынатарам, які відавочна стане старшынём абласной выбарчай камісіі па выбарах прэзыдэнта, Уладзімерам Шарапавым, днямі гутарыў наш карэспандэнт.

– Многія людзі, падзяляючы сам намер правесьці прэзыдэнцкія выбары, выказваюць даволі пераканаўчы сумнеў у тым, што гэта рэальна магчыма. Ці верыце вы самі ў факт іх правядзеньня?

– Безумоўна. Я зараз ня буду прадбачваць ніякіх магчымых перашкодаў на гэтым шляху, не стану маляваць карціны кштальту: калі ўлада так, дык мы гэтак... і г. д. Тут справа зусім у іншым. Прэзыдэнцкія выбары аб'яўленыя і будуць праведзеныя ў поўнай адпаведнасьці з Канстытуцыяй 1994 года. Іншай Канстытуцыі ў краіне няма. Пасьля рэфэрэндуму 96-га года ў яе былі ўнесеныя папраўкі. Незаконныя, аднак-жа нават яны не зьмяняюць тэрміну прэзыдэнцкага знаходжаньня на пасадзе. Адлік-жа часу ад моманту ўнясеньня папраўак у Канстытуцыю, як гэтага хоча ўлада, ні на якой юрыдычнай мове не зьяўляецца законным. Прэзыдэнта людзі абіралі на пяць гадоў, якія сканчаюцца ў ліпені бягучага года. Такім чынам мы дзейнічаем адпаведна закону.

Зараз, як і патрабуе закон, ідзе фармаваньне тэрытарыяльных выбарчых камісіяў. Гэта робіцца шляхам вылучэньня кандыдатураў ад палітычных і грамадзкіх арганізацыяў, працоўных калектываў, шляхам збору подпісаў грамадзянаў. У камісіях пакідаем квоту для тых, хто, магчыма, заявіць жаданьне далучыцца пазьней, у тым ліку – для прадстаўнікоў улады.

– Дарэчы, якая рэакцыя на выбарчую ініцыятыву з боку мясцовай «вэртыкалі»?

– Пакуль ніякай. Думаю, што мясцовая ўлада сама, без каманды зьверху, ніяк сябе праяўляць ня будзе. Які загад наступіць, будзе бачна. Чакаць можна ўсяго, мы да ўсяго й гатовыя. Адно ясна: сытуацыя для прэзыдэнта няпростая. Вакол нас цывілізаваны сьвет, дэмакратычная Эўропа. Яны прызнаюць, як вядома, легітымнасьць Вярхоўнага Савета, такой-жа лічуць нашую «дапапраўчую» Канстытуцыю. Не зважаць на гэта – значыць адкрыта папіраць правы, законнасьць, дэмакратыю, ігнараваць цывілізаваны сьвет. Рана ці позна за гэта давядзецца адказваць. У нас гэтая адказнасьць, верагодна, наступіць не хутка. А вось Эўропа, відаць, адрэагуе своечасова й адэкватна. Каця зараз усе мы, хто далучыўся да падрыхтоўкі прэзыдэнцкіх выбараў, менш за ўсё думаем пра якія б там ні было наступствы. Мы нікога ні на што не правакуем. Мы – законапаслухмяныя грамадзяне сваёй краіны. Мы паважаем Канстытуцыю. Мы хочам парадку і яснасьці. Мы выконваем свой абавязак перад сабой і краінай, сваімі дзецьмі і ўнукамі.

– Многія перакананыя, што Лукашэнка перамог бы і на гэтых выбарах, калі пагадзіўся б на іх пайсьці. А як вы думаеце?

– Факт ягонай магчымай перамогі або нечай іншай камэнтаваць ня буду. З гэтага моманту я асабова нэўтральная, мая справа – арганізацыя і забесьпячэньне працэсу выбараў. Нагадаю толькі, што па закону сваю кандыдатуру можа вылучыць кожны, хто зьбярэ 100 тысячаў подпісаў грамадзянаў або атрымае падтрымку 70 дэпутатаў Вярхоўнага Савета. Згода Лукашэнкі на травеньскія выбары засьведчыла б прызнаньне ім легітымнасьці Вярхоўнага Савета, вяртаньне ўлады на грунт Канстытуцыі, якую прэзыдэнт нібыта адмяніў. Ці магчыма гэта зрабіць? Тэарэтычна, так. А практычна?.. Як пры гэтым застацца пры аўтарытэце ў народа, не гаворачы пра паплечнікаў. Тут трэба мець мужнасьць. Горка і цяжка будзе, калі праявяцца зусім іншыя якасьці. Пакуль-жа для ўсіх нас сумленным і цывілізаваным выйсьцем са складанай сытуацыі, шанцам дэмакратычнага вяртаньня да законнасьці ёсьць прызначаныя на травень прэзыдэнцкія выбары. Той, хто хоча добрага сваёй краіне і сабе, гэта разумее. Абавязаны разумець.

Інтэрвію ўзяў Генадзь СУДНІК

P.S. Цэнтральная выбарчая камісія адкрыла рахунак для добраахвотнага пералічэньня грашовых сродкаў на правядзеньне выбараў. Падаем яго рэквізыты:

асабовы рахунак № 021-17765 у філіі 0111 Прыорбанка г. Менску р/р 3819102280020, код 228.

Назад – гэта і ёсьць наш рух наперад!

На ўзровень вытворчасьці 1990 года выйшла палова абласных прадпрыемстваў і 7 гарадоў. Такое пераможнае паведамленьне зрабіў днямі старшыня аблвыканкаму А.Кулічкоў.

Гэта ў нас зараз такая дзяржаўная палітыка: рухацца наперад, каб вярнуцца назад. Ці наадварот?

Іван ЗАСАДА

Ці гэтыя дзьверы вядуць у сьветлае заўтра?..

Хвароба дэфіцыту ня ведае. Ён камандуе лекамі

У Магілёве імкліва расьце колькасьць хворых на грып. Штогадовая эпідэмія зноў навальваецца на горад. На гэты раз звычайны ўзровень колькасьці захворваньняў перавышаны ў 3-5 разоў.

Самае правільнае ў падобных выпадках – прыняць вакцыну. Але, на жаль, ня можам мы вам гэтага параіць. І не таму, што вакцыны дрэнныя, а таму, што іх проста не хапае. Мяркуйце, на 400-тысячны горад выдана ўсяго 12.000 вакцынаў. Канешне, калі ёсьць блат, то шукайце. Але цалкам відавочна: на ўсіх ня хопіць. Выдаваць будуць толькі тым, хто асабліва цяжка пераносіць гэтую каварную хваробу.

Астатнім лепей разьлічваць на свае сілы. Як звычайна, спажывайце вітаміны, часнык і цыбулю, ёсьць народныя сродкі з выкарыстаньнем рэдзькі й мёду. Не наведвайце розных масавых мерапрыемстваў і сачыце за тэмпэратурай ды самаадчуваньнем. Ад сабе распавяду яшчэ пра адзін арыгінальны сродак. Парэжце часнычныя долькі на 2 часткі й раскідайце па пакоях. Па 2-5 на пакой, у залежнасьці ад памераў. І дыхайце паветрам. Фітанцыды часныка знішчаць хваробныя вірусы як варцавая лямпа. Канешне, калі часнык сапраўдны...

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Памяць: Імгненьні й Час

З фотаархіва © ІАР.

• Магілёў. Люты 1990 года. Савецкая плошча. Шматтысячны антыкамуністычны мітынг, арганізаваны БНФ.

ПРА ТОЕ, ШТО ХВАЛЮЕ

«ТМ» распачынае гэтую рубрыку з мэтаю пазнаёміць чытачоў з меркаваньнямі і думкамі выбітных людзей нашае краіны, якія ня маюць магчымасьці праз дзяржаўныя сродкі інфармацыі даводзіць да грамадзтва свае погляды і прапановы. Іхныя ўчынкі й намеры скажаюцца, даходзяць да людзей у «пашкоджаным» афіцыйнай прапагандай выглядзе. Гэта несправядліва й непрыстойна.

Падчас Кангрэсу дэмакратычных сілаў рэдактар прапанаваў Юрасю Хадыку ўдзел у рубрыцы. Хутка ў адказ на прапанову прафэсар даслаў ліст, які рэдакцыя палічыла досыць зьмястоўным, каб адчыніць ім новую рубрыку.

Менск, 1 лютага 1999 г.

Паважаны спадар Суднік!

Прабачаюся, што быў ня ў стане падчас КДС напісаць для Вас 5-7 радкоў пра тое, што хвалюе. Тады, на Кангрэсе, хвалявала ці будзем мы ў стане дасягнуць так неабходнага зараз адзінства ў змаганьні з дыктатурай. Зараз – ці здолеем перадолець усе цяжкасьці і перашкоды і правесьці прэзыдэнцкую выбарчую кампанію. Лёс даў Беларусі шанец пазбавіцца дыктатуры негвалтоўным шляхам.

Хай-жа цяжкасьці, што чакаюць сапраўдных сыноў і дачок Беларусі, толькі памнажаюць іх сілы.

З намі Бог і праўда!

Не хадзіце ў бібліятэкі

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

Тое, што ў наш час хадзіць па бібліятэках ёсьць дастаткова небясьпечнай справай, спаўна адчуў лідэр магілёўскага моладзевага хрысьціянска-сацыяльнага саюзу Алесь Буракоў. Зрэшты, па сваёй сутнасьці гэтая гісторыя ёсьць дастаткова камічнай, але, тым ня менш, яна ў пэўнай ступені яскрава адлюстроўвае, якімі мэтадамі і якіх злачынцаў адлоўліваюць руплівыя й пільныя магілёўскія міліцыянты.

Толькі ступіўшы на ганак бібліятэкі, малады інтэлігент Алесь Буракоў быў затрыманы супрацоўнікамі праваахоўных органаў.

– Алесь, ці фацэтна сябе адчуваць у якасьці злачынцы, выходзячы зь бібліятэкі?

– Натуралёва. Калі я выйшаў зь бібліятэкі, першая думка была, што гэта сапраўды мае палітычны кантэкст, таму што нашая арганізацыя афіцыйна заявіла, што ўхваляе ініцыятыву Вярхоўнага Савету 13-га скліканьня па правядзеньні сёлета прэзыдэнцкіх выбараў. Яны падыйшлі, запыталіся дакумэнты. Я, пасьля пэўных досьведных справаў, заўсёды маю пашпарт пры сабе. На мой погляд, гэтая акалічнасьць зьдзівіла міліцыянтаў. Яны забралі мой пашпарт і без аніякіх тлумачэньняў прапанавалі прайсьці ў пастарунак. Мы адыйшлі літаральна 100 мэтраў і, як тое дзіва: у патрэбны час і ў патрэбным месцы бачу Валадара Цурпанава, сябра грамадзкага праваабарончага цэнтру. Тут у мяне ўжо амаль гістэрыка распачалася ад сьмеху, таму што на твары Цурпанава было пачуцьцё разгубленасьці й зьдзіўленьня. Ён падыйшоў, і я распавёў, што міліцыянты паводзілі сябе прыстойна, я больш-менш імі задаволены, вось толькі пашпарт забралі й цягнуць у пастарунак без аніякага тлумачэньня. Валадар рушыў побач.

– Міліцыянты цябе канваіравалі?

– Канвой быў даволі ўмоўны, бо мы ішлі наперадзе, а «канваіры» за два-тры крокі ззаду. Калі мы зайшлі ў пастарунак, міліцыянты пачалі займацца сваёй справай, то бок нічога не рабіць – цёгацца з кабінэту ў кабінэт пад выглядам высьвятленьня мае асобы. Я бачу, што людзі абсалютна нічога не высьвятляюць, на што й зьвярнуў увагу. Тады мне патлумачылі, што недзе нехта кагосьці абрабаваў і, нібыта, падобны да мяне па прыкметах. Хаця было відавочна, што злачынцу так не вадзілі б па горадзе й не размаўлялі б зь ім фактычна ні пра што.

– Алесь, што было потым? Цябе абшукалі, склалі пратакол?

– Не. Аніякага вобыску, аніякага пратакола. Я мусіў чакаць. Нарэшце яны выклікалі дзяжурную машыну, якая й прыбыла праз хвіліну-другую. Мяне зьбіраліся даставіць у РАУС. Мы выйшлі з пастарунку і да нас ад машыны падыйшоў, здаецца, старшына. За крокі два да нас ён угледзеўся ў Валадара і запытаўся: «Мы ўжо недзе сустракаліся?» На гэта Валадар спакойна адказаў: «Мы з вамі бачымся рэгулярна». Пачуўшы беларускую мову, у міліцыянта яўна сапсаваўся настрой. Ён, відаць, перадумаў забіраць мяне і, кінуўшы на хаду «я зараз пазваню», скіраваўся ў пастарунак. Выйшаў адтуль праз хвіліну й прамовіў да маіх канваіраў: «Аддайце яму пашпарт – каго трэба ўжо затрымалі».

– І цябе проста так адпусьцілі?

– Не. Сяржант вярнуў мне пашпарт і, што дзіўна, прабачыўся. Прынамсі, ён па шляху ў пастарунак казаў, што калі высьветліцца, што я ня «той», у мяне папросяць прабачэньня. Я мяркую, што ён разьлічваў, што гэта будзе рабіць хтосьці іншы.

Натуральна, што выпадак зь лідэрам маладых хрысьціянскіх дэмакратаў Магілёву Алесем Бураковым ня можа ня выклікаць усьмешкі. Але тут трэба адзначыць, што ён ёсьць абазнаным у падобных працэдурах. Алесь распавёў мне, што падчас ягонага знаходжаньня ў пастарунку там быў яшчэ адзін малады чалавек прыстойнага выгляду, уся віна якога палягала, відаць, у тым, што на ім былі апранутыя скураныя нагавіцы. Міліцыянты цягам 20-ці хвілінаў задавалі яму адное й тое-ж пытаньне: «Чаму ты носіш скураныя нагавіцы? Ты што, рокэр?» Хлопец спрабаваў давесьці, што гэта ягоная ўласная справа. Але прызвычаенасьць да ўніформы ды заплытанасьць мазгоў праз адсутнасьць неабходнасьці думаць самастойна выклікаюць нянавісьць да ўсіх, хто пачуваецца вольным чалавекам. Але, дзякуй Богу, гэта тычыцца далёка ня ўсіх, хто сёньня носіць пагоны.

Алесь ДАЙНЕКА

Камэнтар праваабаронцы

Сытуацыя, у якой апынуўся Алесь Буракоў, даволі тыповая. Сапраўды, міліцыянтам можа не спадабацца вашая апратка, альбо выгляд, ваш позірк. Гэта і можа стацца падставай вашага затрыманьня. Не заўсёды яно праходзіць так лагодна й прыстойна, як у вышэйзгаданым выпадку. Тыя, хто станавіўся ахвяраю незаконнага затрыманьня, могуць распавесьці пра мэтады, якімі карыстаюцца міліцыянты.

Да прыкладу магу прывесьці зусім «сьвежы». На стадыёне «Спартак» працуе ў якасьці памочніка гандляроў малады чалавек. Паслужлівы, хуткі, бездакорны. Невядома чаму да яго прычапілася ахова рынку. Гандляры падыйшлі высьветліць: у чым справа. Тыя выклікалі міліцыю. Як распавялі відавочцы, ахоўнікі правапарадку заехалі на машыне аж да адміністрацыйнага корпуса стадыёна. У бронекамізэльках, з аўтаматамі, яны схапілі «небясьпечнага злачынцу», начапілі кайданкі й гвалтам, з дапамогаю ног і дубінак, заштурхалі яго ў машыну.

– За што? – патлумачыць гэта дэлегацыі гандляроў ніхто не захацеў.

Магілёўскі праваабарончы цэнтар пачынае назапашваньне заяваў жыхароў Магілёва.

Мы зьвяртаемся да магілёўцаў:

– калі Вы сталіся ахвяраю незаконнага затрыманьня альбо арышту;

– калі Вашую годнасьць прынізіў дзяржаўны чыноўнік;

– калі Вы сталіся ахвяраю перасьледу за свае перакананьні;

– калі Вам адмовілі ў праве на атрыманьне ці распаўсюд інфармацыі;

– калі Вы лічыце, што парушана якое, з гарантаваных ***Канстытуцыяй,*** *правоў і Вы ня ведаеце што рабіць –*

ЗЬВЯРТАЙЦЕСЯ *ў Магілёўскі праваабарончы цэнтар (МПЦ). Свой пісьмовы зварот (заяву з выкладзенай сутнасьцю парушэньня правоў, дакумэнты па справе альбо іх копіі) Вы можаце накіраваць на адрэсу:*

Дырэктару МПЦ, зав. Гогаля, 13-28, 212011, г.Магілёў.

Валадар ЦУРПАНАЎ,
сябра Праўленьня МПЦ

Новая цацка: мараторый на інспэктара

Магілёўская падатковая інспэкцыя абвесьціла аб тым, што цяпер у фірмаў ды іншых установаў ёсьць магчымасьць атрымаць «крэдыт даверу».

Гэты крэдыт заключаецца ў тым, што 4 гады ў фірму ня ступіць нага падатковага інспэктара. Падобнае рашэньне сыходзіць з самага верху Дзяржаўнага падатковага камітэту. Такім чынам начальства спадзяецца вырашыць праблему неплацяжоў.

Ёсьць некалькі важкіх нюансаў, якія не дазваляюць глядзець на будучыню новай ініцыятывы з аптымізмам падаткавікоў. Па-першае, як ні круці, а грошай у прадпрыемстваў САПРАЎДЫ няма альбо зусім мала. Іх-жа прымушаюць гандляваць з жабрацкай Расеяй бартэрам: нашыя сеялкі на іх веялкі. А менавіта буйныя прадпрыемствы – галоўныя донары бюджэта. Па-другое, хто-ж у нашай краіне паверыць падатковай інспэкцыі? Напрыклад, па афіцыйных дадзеных, у воблясці 52% праверaных кантралёрамі – прыватныя бізнэсоўцы. Гэта больш за 2.000 фірм і асобных людзей за год! І амаль 90% вінаватыя. Сума штрафаў склала 370 мільярдаў з гакам. Так ня можа быць у нармальных умовах. Так бывае, калі дзяржава не дае вартасна працаваць. Пасьля ўсяго таго, што нарабілі пад сьцягам падатковых праверак з вытворчасьцю, бізнэсам, пасьля нетрыманьня свайго слова ў іншых выпадках, гэтую ўстанову наўрацьці ўспрымаюць як надзейнага партнэра. Усе ведаюць, што самая лепшая гарантыя ад свавольства інспэктара й яговых санкцыяў – добры падарунак ці добрыя сувязі. А «мараторый» – слова ня нашае, незнаёмае...

Пэнсія, якая зьневажае

У лютым будуць пераразьлічваць пэнсіі. Ня вельмі шмат радасьцяў у нашых дзядоў і бабуль ад гэтай рэгулярнай апэрацыі.

Нават самая высокая пэнсія (прыкладна 6,1 мільёна рублёў альбо менш за 20$) не перакрывае «спажывецкага кошыку». Гэта пры тым, што пазначаную вышэй суму атрымліваюць літаральна адзінкі найбольш «заслужаных» людзей, якія звычайна гадамі цаапалі паркет у высокіх кабінэтах.

Між іншым, у дадатак да гэтай тэмы – цікавая інфармацыя. Ні аднаго разу за час сыходу ў адстаўку з пасады старшыні Вярхоўнага Савету пэнсія не пераразьлічвалася Станіславу Шушкевічу і Мечыславу Грыбу. Усе іхныя заслугі перад краінай (у вачах прэзыдэнта?) назаўсёды перакрэсьленыя дачыненьнямі гэтых пэнсіянераў з апазыцыяй.

А бескватэрныя будуць жыць у лядовым палацы?

Днямі Магілёў наведаў міністар спорту Мікалай Ананьеў. Ён праінспэктаваў, як у абласным цэнтры будуецца Лядовы палац.

Нагадаем, што кошт усіх выдаткаў на чарговую паказуху (напрыканцы 70-х, нагадаем, партыя будавала ў кожным раёне тэнісныя корты – толькі дзе яны?) складае некалькі мільёнаў амэрыканскіх даляраў. Яшчэ нагадаем, што ў нашым горадзе жыльлёвая чарга стаіць амаль без вялікіх зрушэньняў з 1967 года. Можна не сумнявацца, што некалькі гадкоў з гэтай чэргі за тыя-ж мільёны можна было б і скінуць. У падобных варунках сумнеўна, што палац – гэта самая надзённая будоўля.

Але прэзыдэнту патрабуецца, каб нацыя пад ягоным кіраўніцтвам дэманстравала ўсяму сьвету сваё добрае здароўе і аптымізм. Ды і проста ён любіць, як пра гэта ведае цяпер увесь сьвет, хакей – гульню «настоящих мужчин».

Кроніка
Сымона ГЛАЗШТЭЙНА

Моладзь за самакіраваньне

Мінулай суботай моладзевыя арганізацыі, што ўваходзяць у цэнтар «Ратуша», правялі дыскусію на тэму: «Што лепей: «вэртыкаль» ці самакіраваньне?» Мерапрыемства прысьвячалася 422-й гадавіне атрыманьня Магілёвам Магдэбурскага права.

Спрачаліся дзьве каманды. Першую, якая адстойвала прынцыпы самакіраваньня, прадстаўлялі сябры філіі Грамадзянскага Форуму. Каманда апанэнтаў складалася зь сябраў філіі моладзевага хрысьціянскасацыяльнага саюзу. Дарэчы, дыскусія ладзілася ў рамках стаградзейнага праекта філіі МХСС, які мае назоў «Дэбат-клюб».

Дэбаты праходзілі паводле жорсткай працэдуры, якая грунтуецца на прынцыпах, што былі выпрацаваныя студэнтамі Оксфардзкага ўнівэрсытэту («оксфардзкія дэбаты»). Удзел у спрэчцы камандаў узялі й прадстаўнікі «балота» (паводле працэдуры – ўдзельнікі, што не належаць ні да адной каманды). «Балота» складалася зь сябраў згуртаваньня «Патрыёты Бацькаўшчыны. Рух у Эўропу», рыцарскага клюба «Барысфен», студэнтаў унівэрсытэта.

Дыскусія прайшла ў атмасфэры сяброўства й шчырай зацікаўленасьці. Па заканчэньні адбылося галасаваньне, якое засьведчыла прыхільнасьць аўдыторыі да прынцыпаў самакіраваньня. Потым моладзь аддала належную ўвагу кампэнсацыі страчанай энэргіі. Музыка, печава, тарты, кава – усё спрыяла ажыўленаму, ужо неафіцыйнаму абмену думкамі.

Уласная інфармацыя

100 зруйнаваных архітэктурных помнікаў Магілёву

Супольны праект моладзевага згуртаваньня «Патрыёты Бацькаўшчыны. Рух у Эўропу» зь вядомымі магілёўскімі гісторыкамі, гэографамі, этнографамі.

«... – Ну вось цяпер усё па пісаньню. Евангельле ў Мацея, грошы – іуды. Уставай, а то я нешта не разумею, дзе ў цябе азадак, а дзе твар. Так, малайчына. Можаш цяпер, прынамсі, казаць, што ня дзеля грошай прадаў, а па перакананьню... А цяпер – валі. Людзі цябе забудуць. Шкада – мне няма часу. Дурныя як дарога, разумнага судзяць.

Іуда даганяў сваіх і бурчаў сам сябе пад нос:

– Вось цяпер я разумею, чаму адзін друкар замест «бясьсьмерця душы» памылкова набраў дый ціснуў у трох тысячаў прымернікаў кнігі «бясьсьмерця дупы». То ён гэткую неўмірручую поскудзь меў на ўвазе...»

(Ул. Караткевіч. «Хрыстос прызямліўся ў Гародні»).

3. СІНАГОГІ.

Людзей гэтае нацыянальнасьці ў розныя часы на Беларусі называлі па рознаму. Спрадвечны назоў Жыд з моманту акупацыі нашае краіны ўсходняй суседкайператвараўся ў абразу, зьдзек. На зьмену Жыду прыйшло незразумелае, але-ж на гэты час, магчыма, найбольш падыходзячае – Габрэй. Дзякуючы, мабыць, інтэграцыйным працэсам апошніх 70-80 год зьявілася новае, яшчэ больш незразумелае ды задужа незвыклае для вуха Беларуса – Яўрэй (еврей).

Пра зьяўленьне габрэяў на тэрыторыі Беларусі няма адназначна пэўнага адказу. Па сьцьверджаньні некаторых гісторыкаў, першыя больш-менш устойлівыя суполкі зьявіліся ў XIII ст. Гісторык Тэадор Нарбут і, зноў-жа, некаторыя гісторыкі ды летапісцы лічаць, што габрэі прыйшлі на Беларусь у першае палове XII стагодзьдзя з Кіеву, адкуль былі выгнаныя за таемныя сувязі з грэкамі. Па сьцьверджаньні гісторыка й этнографа Юсіфа Ярашэвіча, на габрэйскіх могілках у мястэчку Эйшышкі Лідзкага павету быў знойдзены надмагільны камень, датаваны 1170 г.

Больш праўдападобнымі, на наш погляд, выглядаюць вэрсіі, што распрацаваныя апошнім часам. З XIV-XV стст. зь Нямеччыны, а з XVI – з Чэхіі, Ніжняе Аўстрыі, Італіі, Брандэрбургу ў Польшчу й Вялікае Княства Літоўскае адбывалася масавая міграцыя габрэяў. Менавіта ў канцы XV- пачатку XVI стст. зьмяняецца характар дый склад габрэйскае міграцыі. З краінаў Заходняе Эўропы ўсё больш мігруюць ня толькі заможныя габрэі, якія шукалі магчымасьці добра ўкласьці свае капіталы, але й сярэдняя й бедная габрэйскія масы. Падставай для міграцыі, хутчэй за ўсё, сталася гандлёвая канкурэнцыя й зьвязаная зь ёй нацыянальна-рэлігійная нецярплівасьць.

Габрэйская грамада ў Магілёве зьявілася недзе напрыканцы XVI-пачатку XVII стст. Хоць з кронікаў ды летапісаў вядома, што яшчэ ў 1521 г. магілёўскія карчмы, воскабойні й вясовы збор былі перададзеныя ў арэнду «жыду» Міхелю Эзафовічу. Дзякуючы свайму таленту ў гандлёвых справах магілёўскія габрэі складалі вялікую канкурэнцыю месьцічам. Мабыць, таму апошнія зьвярнуліся да караля, каб той забараніў «жыдам» жыць у Магілёве: «...ад іх ніякага пажытку й парадку ў месьце, а мяшчанам толькі шкода ў гандлі...». Просьбу кароль задаволіў. Каралеўская ўхвала забараняла габрэям набываць «аседласьці ў горадзе». Таму большая частка габрэяў тады належала да катэгорыі каморнікаў і арэндавала жытло.

На пачатку XVIII ст. колькасьць габрэяў у Магілёве паступова павялічваецца. У 1783 г. яна дасягае 2.588 чалавек. У сярэдзіне XIX ст. габрэі (іўдэі) ўжо складаюць большасьць у параўнаньні з хрысьціянамі: 21.838 супраць 12.942. З павялічэньнем габрэйскага насельніцтва ўзрастае іхны ўплыў як у эканоміцы, гандлі, гэтак і ў культурным жыцьці.

Вандруючы не адно стагодзьдзе па абшарах Эўропы, габрэі пераносілі з сабой ня толькі матэрыяльныя скарбы, але, зразумела, і скарбы духоўныя. Яны захавалі сваю веру, сваю рэлігію – іўдаізм. Сінагога ці Бэйт-кнэсэт літаральна перакладаецца як «дом сходу». У адпаведнасьці з назовам, сінагога зьяўляецца месцам правядзеньня сустрэчаў, сходаў, розных абрадаў як усяе грамады, так і асобных яе частак. Традыцыя надае сінагозе вялікае значэньне ў габрэйскім жыцьці. Талмуд кажа, што яна саступае па сьвятасьці толькі храму, і называе яе «Мікдаш Мэат» – малое сьвяцілішча. Кожная сінагога незалежная й кіруецца абранымі кіраўнікамі (праўленьнем). Любая група габрэяў, якая жадае мець свой дом малітвы, можа заарганізаваць сінагогу.

У 1680 г. была пабудавана сінагога ў Магілёве, прычым мураваная. Волею лёсу будынак гэты захаваўся да нашага часу (насуперак статыстычнага ўпраўленьня). Зьмянілася толькі сутнасьць: цяпер культавае памяшканьне – спартовая заля для заняткаў боксам. Цікавы лёс яшчэ адной сінагогі, будынак якой гэтаксама захаваўся. У 1780 г. ён быў пабудаваны як рэзыдэнцыя каталіцкага архіяпіскапа С.Богуш-Сестранцэвіча. У 1857 г. будынак дужа пацярпеў ад пажару й быў прададзены вядомаму купцу Шмерке, сыну Баруха Цукермана. Будынак быў адбудаваны й ператвораны ў сінагогу. Сучасьнікі дзівіліся на яго прыгажосьць. У 1930 г. сінагога была зачыненая. Зараз там знаходзіцца гімнастычная заля (вул. Ленінская).

На пачатку XX ст. у Магілёве ўжо налічвалася 38 сінагогаў. Гэтая лічба кажа сама за сябе. На той час горад стаўся найважнейшым асяродкам габрэйскае культуры Беларусі. У Магілёве дзейнічалі каля 45 хээраў – спэцыяльных габрэйскіх абшчынаў, рамесьленае вучылішча – талмуд-тора, прыватная пачатковая школка, жаночая прагімназія. Актыўна дзейнічала таварыства вывучэньня старажытнае жыдоўскае мовы. Адметнасьцю габрэйскага саматужніцтва ў Магілёве было йснаваньне хаўры – своеасаблівага прафсаюза саюзу заходнеэўрапэйскага кшталту. У асноўным хаўра займалася дабрачыннасьцю.

Хацелася б дадаць, што гэты аповяд застаецца няскончаным і няпоўным. На гэты момант мы не валодаем інфармацыяй аб аздабленьні хоць адной з магілёўскіх сінагогаў. Таму зьвяртаемся да рупліўцаў габрэйскае культуры з прапановаю працягнуць гаворку аб згаданых вышэй помніках архітэктуры.

Крыніцы інфармацыі: «Магілёў у XII-XVIII стст.» Ігара Марзалюка, «Быць Евреем» Хаіма Дэніна, публікацыі Э.Іофэ. Выказваем удзячнасьць за дапамогу супрацоўнікам Музэя гісторыі Магілёва.

Праграма тэлебачаньня з 15 лютага па 21 лютага

•• Понедельник, 15 февраля ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не пасьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.05 Новости.
8.15 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 Телебарометр.
9.40 "Сегодня с вами..." Председатель Республиканского совета директоров ПТУ Валерий Хасин.
10.05 "Афганистан. Память".
10.10 Здоровье.
10.35 Усадьба.
11.15 Навстречу. Знакомство с творческой группой спектакля ТЮЗа "Маленький лорд Фаунтлерой".
11.55 Мультфильм.
12.10 Теленавигатор.
12.30 Музыка без границ.
13.15 Худ. фильм "Четверка" (Бразилия).
15.10 "Афганистан. Память".
15.15 "Приключения Шерли Холмс".
15.40 Видеокурс французского языка.
16.05 ТВ — школе. 4-й класс.
16.25 Авто-парк.
16.35 Премьера песни.
16.45 Слово Митрополита Филарета на праздник Сретения Господня.
17.15 Документальный экран.
17.35 "А музыка звучит..."
17.55 "Остров слез". К 10-летию вывода советских войск из Афганистана.
18.20 "Афганистан. Память".
18.25 Парламентский вестник.
19.15 Политические диалоги.
19.40 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Худ. фильм "Я буду ждать...".
23.25 Криминальная хроника.
23.30 Белорусский хит-парад.
23.35 Третий тайм.

ОРТ
14.00, 17.00 Новости.
14.15 "Новые приключения Синдбада".
14.40 "Счастливый Григорий". Мультфильм.
14.55 Звездный час.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Эти забавные животные.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Программа "Мы".
18.45 Телесериал "Вечный зов".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.50 Боевик "Горец-III" : "Последнее измерение".
22.35 Взгляд.
23.20 Новость дня.
23.35 "Грачи". Худ. фильм.

"РОССИЯ"
6.00, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.45 Вести.
15.15 "Пришелец в капусте", "Эхо". Мультфильмы.
15.25 "Первые поцелуи".
16.35 Автомотоспорт: зимнее кольцо.
17.30 Телесериал "Сезон охоты".
18.30 Двойной портрет.
19.40 Подробности.
19.55 Любовь с первого взгляда.
20.30 Дональд Сазерленд в комедии "Ничего личного".
22.10 Концерт, посвященный 10-летию вывода ограниченного контингента советских войск из Афганистана.
0.20 Дежурная часть.

"КУЛЬТУРА"
7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Конек-горбунок". Мультфильм.
8.35 "Все мы тоже птицы". Художница М.Юркова.
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.05 "Александр Пархоменко". Худ. фильм.
10.30 "Русская усадьба".
10.55 "Возвращение". Пианист О.Волков.
11.40 После новостей...
12.00 "Без визы".
12.15 Художники-концептуалисты В.Комар и А.Меламид.
12.40 "2003".
12.45, 13.45 "В поисках Софьи". Телевизионный спектакль.
14.30 "15-й подъезд".
15.05 "Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок".
15.35 "Лукоморье".
15.55 "Пушкин и судьбы русской культуры".
16.25 "Ключи серебряные" (Сретение).
17.05 Академия спорта.
17.25 "Рассказы старого сплетника".
17.50 Мир авиации.
18.20 Памяти Н.И.Парфенова. "Мемуары с "Фитилем".
18.45 Балерина Т.Чернобровкина.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Прогулки с Мартином Скорсезе". Док. фильм (США).
21.00 После новостей...
21.20 "Александр Пархоменко". Худ. фильм .
22.45 "Странствие вне времени". Художник Ю.Немцев.

НТВ
6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Ее звали Никита".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Вчера в "Итогах".
10.15 Куклы.
10.30 Итоги. Ночной разговор.
11.30 "Открытая книга". Худ. фильм.
13.30 "Арина".
14.20 "Сегоднячко".
15.30 "Захватчики".
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ
12.10 Пунктир.
12.40 ДАО.

"МОГИЛЕВ-1"
17.30 "Бибигон".Мультфильм.
17.55 "Блистательные Азераки".
18.40 Бобруйский вариант.
19.00 Тяжелый день.
19.25 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 "Афганистан болит в моей душе..."
21.10 Концерт ВИА "Голубые береты".
22.55 День области.
23.05 "Дезертир".Худ.фильм.

2 КАНАЛ
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Клуб "Белый попугай".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.30 Городские новости.
21.40 Приключ. комедия "Погоня за Д.Б.Купером".
23.20 Спортивная программа.

•• Вторник, 16 февраля ••

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.30 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе. 4-й класс.
9.35 Семейный телеканал "На волне взаимопонимания".
10.30 "Сегодня с вами..." Заведующая кафедрой "Моделирование одежды и художественного текстиля" Белорусской академии искусств Валентина Марковец-Бартлова.
11.15 "Проклятый уютный дом".
12.05 Третий тайм.
12.35 "А музыка звучит..."
13.15 "Поиск и вдохновение".
14.05 Турсобытие.
14.25 Бездельник.
15.15 "Приключения Шерли Холмс".
15.40 Видеокурс английского языка.
16.05 ТВ — школе. 8-й класс.
16.30 "Актер Федор Шмаков" ("Белвидеоцентр").
17.10 Уроки Н.Новожиловой.
17.35 Гости в дом.
18.05 "Проклятый уютный дом".
19.15 "Алло, "Событие".
19.55 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Муз. комедия "Наш человек в Сан-Ремо".
23.50 Криминальная хроника.
23.55 Белорусский хит-парад.
0.00 "Джаз в ночи". Ансамбль "Диликжанс".

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
10.05 Смехопанорама.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Новые приключения Синдбада".
14.40 "Птичка Тари". Мультфильм.
14.50 Счастливый случай.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Тема.
18.45 Телесериал "Вечный зов".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 "С тобой и без тебя". Худ. фильм.
22.25 Ф.Громова в программе "Женские истории".
22.55 Новость дня.

"РОССИЯ"
6.00, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.15 Вести.
15.25 "Первые поцелуи".
16.35 "Башня".
17.10 Компьютер.
17.30 Телесериал "Сезон охоты".
18.30 Двойной портрет.
19.40 Подробности.
19.55 "Аншлаг" представляет.
20.30 Триллер Стивена Кинга "На предельной скорости".
22.20 "Пси фактор".
23.50 Дежурная часть.
0.05 Товары — почтой.

"КУЛЬТУРА"
7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Прогулки с Мартином Скорсезе". Док. фильм.
8.40 "Московские пенаты". П.Чаадаев.
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.05 "Семеро смелых". Худ. фильм.
10.35 Живое дерево ремесел.
10.40 Академия спорта.
11.00 Мир авиации.
11.40 После новостей...
12.00 "БДТ: вчера, сегодня, завтра".
12.55 "2003".
13.00 Играет Валерий Ковтун.
13.45 "Кумиры".
14.10 А.Вивальди. Концерт.
14.20 "Российский курьер".
15.05 "Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок".
15.35 "Лукоморье".
15.55 "Пушкин и судьбы русской культуры".
16.25 "Ключи серебряные" (Масленица).
17.05 "Эти странные музеи". "Хрустальные миры". Австрия.
17.15 Ортодокс.
17.35 "Ноу-хау".
17.50 Музыка и стихи старого Арбата.
18.20 "Документ-панорама". Док. фильмы.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Шекспир. XX век".
20.35 Музыкальный экспромт.
20.45 После новостей...
21.05 "Семеро смелых". Худ. фильм.
22.35 "Апокриф".

НТВ
6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Герой дня без галстука.
9.40 "Чистосердечное признание".
10.05 Своя игра.
10.30 Дог-шоу "Я и моя собака".
11.30 "Открытая книга". Худ. фильм.
13.30 "Скорая помощь".
14.20 "Сегоднячко".
15.30 "Захватчики".
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ
12.05 Тяжелый день.
12.30 Бобруйский вариант.
12.50 "Афганистан болит в моей душе..."

"МОГИЛЕВ-1"
17.30 "Блистательные Азераки".
18.15 Катастрофы и войны недели.
18.40 "Персей". Мультфильм.
19.00 Служба ваших забот.Экология и здоровье.
19.45, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "Мама,папа,спасите мир".Комедия.
23.10 День области.
23.20 "Вслепую". Триллер.

2 КАНАЛ
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Киноконцерт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Удивительные истории".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.30 Высокая мода.
21.40 Ностальгическая мелодрама "Всю ночь напролет".
23.10 Спортивная программа.

•• Среда, 17 февраля ••

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.15 Новости.
8.00 Алло, "Событие".
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе. 8-й класс.
9.35 Видеокурс английского языка.
10.00 Мультфильм.
10.15 Видимо-невидимо.
11.10 "Проклятый уютный дом".
12.00 Компьютерный полигон.
12.20 Зорная ростань.
12.50 "Памятник". Киноочерк.
13.15 "Секретный фарватер". Худ. фильм. 1-я серия.
14.20 "Спектр. Галереи XX столетия".
14.40 Мультфильм.
15.10 "Приключения Шерли Холмс".
15.35 Видеокурс французского языка.
16.00 "5 x 5".
16.30 Педагогический экран.
17.15 "А музыка звучит..."
17.40 "Судьба моя и надежда".
18.05 "Проклятый уютный дом".
19.15 "Сегодня с вами..." Президент ООО "Предприятие Марко" Николай Мартынов.
19.40 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Ж.Депардье, К.Денев, С.Марсо в худ.фильме "Форт Саган". 1-я серия.
23.35 Криминальная хроника.
23.40 Белорусский хит-парад.
23.45 Королевская охота.
0.25 Волейбол. Лига чемпионов. Женщины. "Амкадор" (Минск) — "Аугусто" (Калиш, Польша).
0.55 Темная комната.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.10 Тема.
9.55 В мире животных.
10.30 "Королевские зайцы". Мультфильм.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Новые приключения Синдбада".
14.45 Зов джунглей.
15.10 Детские анекдоты.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Человек и закон.
18.45 Телесериал "Вечный зов".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Комедия "Афоня".
22.30 "Собрание заблуждений": американцы на Луне.
23.00 Новость дня.

"РОССИЯ"
6.00, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
15.15 "Пришелец Ванюша", "Задом наперед". Мультфильмы.
15.25 "Первые поцелуи".
16.00, 19.00, 23.00 Вести.
16.35 "Башня".
17.10 Компьютер.
17.30 Телесериал "Сезон охоты".
18.30 Двойной портрет.
19.40 Подробности.
19.55 Сам себе режиссер.
20.25 Фантастическая драма Аркадия и Бориса Стругацких "Искушение Б."
22.00 "Притворщик".
23.35 Дежурная часть.
23.50 Автошоу.

"КУЛЬТУРА"
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.10 "Большая жизнь". Худ. фильм. 1-я серия.
10.35 Дж.Верди. Увертюра к опере "Сила судьбы".
10.45 "Шекспир. XX век".
11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
11.40 После новостей...
12.00 "БДТ: вчера, сегодня, завтра".
13.00 "Карильон". Конкурс звонарей в Бельгии.
13.45 Шедевры мирового музыкального театра. "Пульчинелла".
14.25 Сказки жизни.
15.05 "Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок".
15.35 "Лукоморье".
15.55 "Пушкин и судьбы русской культуры".
16.45 За околицей.
17.05 "2003".
17.10 Боярский двор.
17.40 Фрагменты из произведений Р.Шумана и Б.Мартину.
17.55 "Кто мы?"
18.20 "Документ-панорама". Док. фильм.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 Миражи.
20.20 "В ночи". Одноактный балет на музыку Ф.Шопена.
20.45 После новостей...
21.05 "Большая жизнь". Худ. фильм. 1-я серия.
22.30 "Из концертного зала".

НТВ
6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 В.Гаркалин и Е.Симонова в фильме "Роль".
10.30 Мультфильм "Муравьиный ежик".
10.40 "Среда".
11.30 "Прощай". Худ. фильм.
13.30 "Скорая помощь".
14.20 "Русский век".
14.45 Мультфильм "Вершки и корешки".
15.30 "Захватчики".
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ
12.20 Служба ваших забот.Экология и здоровье.

"МОГИЛЕВ-1"
17.30 Мужской клуб."Мужские фантазии".
18.15 ДАО.
18.35 Ток-шоу"Лестница".
19.15, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "Готти".Худ.фильм.
23.35 День области.
23.45 "Комиссар полиции".Детектив.

2 КАНАЛ
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Случайный свидетель".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Пляж".
21.30 Городские новости.
21.40 К.Костнер в фильме "Почтальон". 1 ч.
23.10 Спортивная программа.

•• Четверг, 18 февраля ••

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.20 Новости.
8.15 "Сегодня с вами..."
8.40 Потребительская корзина.
9.15 Королевская охота.
9.45 Волейбол. Лига чемпионов.
10.20 Мультиклуб.
11.15 "Проклятый уютный дом".
12.00 Наш край.
12.25 "А музыка звучит..."
13.15 "Секретный фарватер". Худ. фильм. 2-я серия.
14.20 Телевизионный Дом кино.
15.10 "Приключения Шерли Холмс".
15.35 Видеокурс английского языка.
16.00 ТВ — школе. 6-й класс.
16.30 Гости в дом.
17.15 Ток-шоу "Карамболь" с участием Елены Камбуровой.
17.45 Документальный экран.
18.10 "Проклятый уютный дом".
19.15 Политические диалоги.
19.40 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Крок-2".
22.45 Белорусский хит-парад.
22.50 "Форт Саган". 2-я серия.
0.15 Криминальная хроника.
0.30 Акколада.
0.55 Хоккей. Чемпионат ВЕХЛ. "Полимир" (Новополоцк) — "Неман" (Гродно). 3-й период.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.15 Человек и закон.
9.55 Клуб путешественников.
10.40 Мультфильм.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Новые приключения Синдбада".
14.45 Классная компания.
15.05 "Улица Сезам".
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 "В поисках утраченного". Наталья Защипина.
18.45 Телесериал "Вечный зов".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Комедия "Менялы".
22.25 Новость дня.
22.40 Никита Михалков в программе "Тихий дом".

"РОССИЯ"
6.00, 7.30, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
7.20 Торговый дом "Ле Монти".
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.20 Вести.

15.15 "Хочу бодаться". Мультфильм.
15.25 "Первые поцелуи".
16.35 "Башня".
17.10 "Крестный путь Патриарха".
17.30 Телесериал "Сезон охоты".
18.30 Двойной портрет.
19.40 Подробности.
19.55 "Два рояля".
20.40 Боевик "Кодекс молчания".
22.35 "Слушается дело".
23.55 Дежурная часть.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Док. фильм.
8.15 "Ноу-хау".
8.30 Собор Рождества Иоанна Предтечи.
8.40 "Московские пенаты". Братья Киреевские.
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.05 "Большая жизнь". Худ. фильм. 2-я серия.
10.30 Произведения Ф.Мендельсона.
10.55 Парадоксы истории.
11.40 После новостей...
12.00 "БДТ: вчера, сегодня, завтра".
13.10 "2003".
13.15 Н.Метнер. Соната "Воспоминание".
13.45 "Маргит".
14.05 "Без визы".
14.20 А.Родин. "Каинова печать". Моноспектакль.
15.05 "Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок".
15.35 "Лукоморье".
15.55 Микеланджело Буонарроти. "Я помыслами в вечность устремлен".
16.10 Живое дерево ремесел.
16.15 "Пушкин и судьбы русской культуры".
17.10 "Российский курьер".
17.50 Новое кино.
18.15 "Ромео и Джульетта из Сараева". Док. фильм (США).
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Петербургские портреты.
20.15 "Время музыки".
20.45 После новостей...
21.05 "Большая жизнь". Худ. фильм. 2-я серия.
22.35 Телевернисаж.
22.40 Джазофрения.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Уго Тоньяцци в комедии "Берсальеры идут" (Италия).
11.30 "Открытая книга". Худ. фильм.
13.30 "Скорая помощь".
14.20 "Сегоднячко".
15.30 "Захватчики".
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.20 Ток-шоу "Лестница".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 Ток-шоу "Я сама". "Короткие встречи".
18.20 Из жизни женщин.
18.45 "Могилев-98: сегодняшние достижения — гарантия будущего".
19.20, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "Весь огонь, все пламя". Комедия.
23.20 День области.
23.30 "Один прекрасный день". Мелодрама.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Муз. антракт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Сегодня с вами я, цыгане". Авторская программа Э.Рязанова.
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Пляж".
21.30 Высокая мода.
21.40 "Почтальон". 2 ч.
23.10 Спортивная программа.

•• Пятница, 19 февраля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.10 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе. 6-й класс.
9.40 Видеокурс английского языка.
10.05 Уроки Н.Новожиловой.
10.35 Мультфильм.
11.15 "Проклятый уютный дом".
12.10 Сделано в Беларуси. ОАО "Коммунарка" (г.Минск).
12.25 Бон тон.
13.15 "Секретный фарватер". Худ. фильм. 3-я серия.
14.25 "Сегодня с вами..." Президент Ассоциации защиты прав отцов Олег Бакулин.
15.15 "Приключения Шерли Холмс".
15.40 Судьба моя и надежда.
16.05 Регион.
16.30 "Риск-версия". Телеигра.
17.15 "А музыка звучит..."
17.35 Наш край.
17.55 "Проклятый уютный дом".
18.45 "Архитектурные памятники Беларуси. Видеозарисовка.
19.15 "Сегодня с вами..." Главный редактор журнала "Роднае слова" Михаил Шавыркин.
19.40 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Комедийная мелодрама "Опасности любви".
24.00 Криминальная хроника.
0.05 Белорусский хит-парад.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.15 Программа "Мы".
9.55 "В поисках утраченного".
10.40 Смак.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Лыжный спорт. Чемпионат мира. 15 км. Женщины. Прямой эфир из Австрии.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Джентльменшоу.
17.45 Играй, гармонь любимая!
18.15 Здоровье.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Коломбо в детективе "Убийство по книге".
22.15 "Песня - 98".
22.55 Новость дня.
23.10 Курт Рассел в детективе "Сезон зла".

"РОССИЯ"

6.00, 7.30, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
7.15 Тысяча и один день.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести.
15.05 Мультфильмы.
15.25 "Первые поцелуи".
16.35 "Башня".
17.10 Компьютер.
17.30 Телесериал "Сезон охоты".
18.30 Двойной портрет.
19.40 Подробности.
19.55 "Городок".
20.30 Авантюрная драма "Стакан воды". 1-я и 2-я серии.
23.35 Дежурная часть.
23.50 Чарли Шин в фильме Оливера Стоуна "Взвод" (США).

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Молитва". Док. фильм.
8.05 "Московские пенаты".
8.30 Консилиум.
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.05 "Трактористы". Худ. фильм.
10.25 Музыка композитора М.Чекалина.
10.50 "Российский курьер".
11.40 После новостей...
12.00 Чемпионат мира по лыжным видам спорта. Мужчины. 30 км. Трансляция из Австрии.
13.45 Чемпионат мира по лыжным видам спорта. Мужчины. 30 км. Трансляция из Австрии.
14.15 "Без визы".
14.30 "Время музыки".
15.05 "Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок".
15.35 "Лукоморье".
15.55 "Пушкин и судьбы русской культуры".
16.25 "2003".
16.30 Страна Фестивалия.
17.05 "Театр одного актера". Михаил Кольцов. Фельетоны.
17.30 Вальсы И.Штрауса.
17.50 "Трактористы". Худ. фильм.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 Царская ложа.
20.30 "Я, гений, Игорь Северянин".
20.45 После новостей...
21.05 Видеошедевры режиссера З.Рыбчински. "Оркестр".
22.05 Амаравелла.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 "Ключи от форта Байяр".
11.30 "Джек Восьмеркин — американец". Худ. фильм.
13.25 "Афганский капкан". Фильм Евгения Киселева.
14.20 "Сегодняечко".
15.30 "Захватчики"(США).
16.20 Мультсериал "Ну, погоди!"
16.30 Впрок.
16.55 Футбольный клуб.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.25 ДАО.
12.45 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Рассказы о животных". Док.сериал.
18.00 "У страха глаза велики". Мультфильм.
18.10 "Закон Берка". Сериал.
19.00 В мире эллипсов.
19.35, 21.10 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 Пунктир.
21.00 Астро-дайджест.
21.45 "Наглец Бомарше". Худ.фильм.
23.25 День области.
23.35 "Заряженное оружие-1". Комед. боевик.
0.55 "Большие гонки". Спорт.программа.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.57 Прогноз погоды.
19.00 "Иллюзия убийства". Телесериал.
19.45 "Поздравления".
20.45 Мультфильм.
21.00 "Альфред Хичкок представляет".
21.30 Городские новости.
21.40 "На игле". Худ. фильм.
23.10 Музыкальная коллекция.

•• Суббота, 20 февраля ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Континент.
8.15 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 "Воля Вселенной". Худ.фильм.
10.20 "Сегодня с вами..." Художественный руководитель фольклорно-этнографического ансамбля "Неруш" Валентина Гладкая.
10.45 Здоровье.
11.10 Вершина мира.
11.35 Око.
12.00 "Все нормально, мама!"
12.35 Сущность.
13.00 "Легенда о Вильгельме Телле".
13.55 Родное слово.
14.25 Олимп.
15.10 Уроки Н.Новожиловой.
15.35 Познай себя. "Психология насилия".
15.55 "Волшебный бал".
16.50 Ток-шоу "Это моя работа".
17.25 "Научись танцевать". Худ. фильм.
18.40 Земляки.
19.40 Из достоверных источников.
20.05 Бездельник.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Спортлото.
21.50 И.Калныньш в худ.фильме "Жернова судьбы".
23.30 Белорусский хит-парад.
23.45 Видимо-невидимо.

ОРТ

7.00 "Лягушка-путешественница". Мультфильм.
7.20 "Покровские ворота". Худ. фильм. 1-я серия.
8.30 Домашняя библиотека.
8.45 Слово пастыря.
9.00 Новости.
9.15 Программа "100%".
9.45 "Утренняя почта".
10.20 "Каламбур".
10.50 Смак.
11.10 Возвращение Третьяковки.
11.30 "Старые знакомые". Мультфильм.
12.00 Н.Михалков в фильме "Портрет жены художника".
13.25 Пятнадцатый патриарх. Время перемен и испытаний.
14.00 Новости.
14.15 Лыжный спорт. Чемпионат мира. Двоеборье. Прыжки с трамплина 90 м. Передача из Австрии.
15.15 В мире животных.
15.55 Умники и умницы.
16.20 Как это было. Посадка самолета ТУ-104 на Неву. 1963 год.
17.00 Новости.
17.15 "Ералаш".
17.40 "Серебряная серия". Фильм "Знахарь".
20.00 "Время".
20.50 "Секретные материалы".
22.35 Новости спорта.
22.50 Триллер "Бурный понедельник".

"РОССИЯ"

7.00 "Кто сказал мяу?" Мультфильм.
7.10 "Гелли и Нок". Фильм для детей.
8.30 Мультфильмы.
9.00 Доброе утро, страна.
9.45 "Сто к одному". Телеигра.
10.35 Любовь с первого взгляда.
11.00 Подиум д'арт.
11.30 Домашние хлопоты с Н.Варлей.
12.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
13.00, 19.00 Вести.
13.30 Неделя власти.
13.55 Аншлаг и К°.
16.05 Чемпионат Европы по гонкам на снежных мотоциклах.
17.00 Моя семья.
18.00 Сиреневый туман.
19.35 Криминальная комедия "Замужем за мафией" (США).
21.30 Е.Миронов и Н.Петрова в фильме В.Тодоровского "Любовь".
23.25 Скорость.
23.40 Горячая десятка.
0.35 Товары — почтой.

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 Книжный кладезь.
9.35 "По закону". Худ. фильм.
10.45 "Дворянские гнезда".
11.00 Ток-шоу "Наобум".
11.30 Музыка из Петербурга.
12.10 "Школа Анатолия Васильева". Т.Манн. "Фьоренца". Спектакль.
12.55 "2003".
13.00 "Свой среди чужих". Эрнст Неизвестный.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Мультфильм.
13.55 Времена не выбирают...
14.25 "Воспоминание о летчике". Док. фильм.
15.00 Чемпионат мира по лыжным видам спорта. Двоеборье. Мужчины. 15 км. Прямая трансляция из Австрии.
16.00 "Бесы". А.Битов читает черновики А.С.Пушкина.
16.20 Очевидное-невероятное.
16.50 "Эти странные музеи". "Музей ритуальных услуг". Австрия.
17.00 Новости.
17.05 "Рассказы старого сплетника".
17.30 "Международное обозрение".
18.10 "Судьба, судьбою, о судьбе".
19.10 Чудо-сказка.
19.25 Легенды Большого...
20.15 Мультфильм.
20.30 "Кто там..."
21.25 "Небо Москвы". Худ. фильм.
22.50 Блеф-клуб.

НТВ

7.00 Мультсериал "Битлджус" (США).
7.30 Мультфильм "Бременские музыканты".
7.55 Худ. фильм "Подвиг Одессы". 1-я серия.
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 "Чистосердечное признание".
9.40 Впрок.
10.00 Телеигра "Пойми меня".
10.30 "Старый телевизор" вспоминает. "Фитиль".
11.15 Профессия — репортер. "Партнеры дьявола".
11.30 Своя игра.
12.00 Российский хоккей на НТВ. "Динамо" (Москва) — "Крылья Советов" (Москва).
14.30 "Русский век".
15.20 "Она написала убийство" (США).
16.15 Суд идет.
17.00 Дог-шоу "Я и моя собака".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Удивительные игры народов мира". Япония.
18.05 С любовью.
19.15 "Гуси-лебеди". Мультфильм.
20.15 С любовью.
21.15 "Джерри Магуайер". Худ.фильм.
23.30 Астро-дайджест.
23.40 "Я знаю,что вы сделали прошлым летом". Ужасы.

2 КАНАЛ

15.00 Трагикомедия "Свадьба Мюриэль".
16.40 Мультфильмы.
17.00 "Поздравления".
18.00 "Благая весть с Риком Реннером".
18.30 "Поздравления".
19.30 Индийское кино. "Любовь всерьез".
21.50 Высокая мода.
21.55 Ричард Гир в триллере "Красный угол".
23.55 Спортивная программа.

•• Воскресенье, 21 февраля ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Документальный сериал "Города мира"(США).
8.30 Слово Митрополита Филарета на Великий Пост.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 "Я рисую".
9.25 "Вас вызывает Спортландия".
10.15 Туробъектив.
10.40 "Все нормально, мама!"
11.15 Спортивные новости.
11.35 Арсенал.
12.00 Сделано в Беларуси.
12.15 Телевизионный Дом кино.
12.40 Белорусский дом.
13.10 "Легенда о Вильгельме Телле".
14.05 Сельчане. Берестовицкий район.
14.30 Золотые ключи.
15.10 Поэтические новеллы.
15.30 Семейный телеканал "На волне взаимопонимания".
16.20 Зорная ростань.
16.55 Теннис. Кубок Дэвиса. Украина — Беларусь.
17.30 Самбо. Международный турнир на призы президента Республики Беларусь А.Г.Лукашенко.
18.35 Телебарометр.
18.55 Теленавигатор.
19.15 Стадион.
19.40 Колыбельная.
20.00 Резонанс.
20.50 Ток-шоу "Карамболь" с участием Лены Зосимовой.
21.25 Худ.фильм "Храбрец"(США).
23.30 Премьера песни.
23.40 Авто-парк.
23.50 Бархатный сезон.

ОРТ

7.00 "Мойдодыр". Мультфильм.
7.15 Фильм "Покровские ворота". 2-я серия.
8.30 "Дисней-клуб": "Русалочка".
9.00 Новости.
9.15 "Непутевые заметки".
9.30 Пока все дома.
10.10 Утренняя звезда.
11.00 Служу России!
11.35 Играй, гармонь любимая!
12.00 Крестьянские ведомости.
12.30 "Все путешествия команды Кусто".
13.25 Смехопанорама.
14.00 Новости.
14.15 Клуб путешественников.
15.00 Музыкальный сериал "Симфонические тайны".
15.30 Футбольное обозрение.
16.00 "Дисней-клуб":"Тимон и Пумба".
16.25 "Дисней-клуб":"Аладдин".
16.55 "Ералаш".
17.25 "Утомленные солнцем". Худ. фильм.
20.00 Время.
20.35 КВН-99. X фестиваль "КИВИН" в Сочи.
22.40 Новости культуры.
22.55 Лыжный спорт. Чемпионат мира. Прыжки с трамплина. 120 м. Передача из Австрии.
23.35 Роми Шнайдер и Ив Монтан в фильме "Сезар и Розали".

"РОССИЯ"

7.00 "Золушка", "Кот, который умел петь". Мультфильмы.
7.30 Служу Отечеству!
8.00 Программа мультфильмов.
8.30 Почта РТР.
9.00 Доброе утро, страна.
9.30 Сам себе режиссер.
10.00 "Аншлаг" представляет.
10.30 "Городок".
11.00 Русское лото.
11.40 Мир книг.
12.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
13.00 Вести.
13.30 Федерация.
14.10 Парламентский час.
15.10 "Закон и порядок".
16.00 Диалоги о животных.
17.00 Старая квартира.
18.00 Совершенно секретно.
19.00 Зеркало.
20.00 Инна Чурикова в мелодраме "Плащ Казановы".
21.50 Программа "Уловка-22".
22.50 Дежурная часть.
23.15 Фильм Бахтиера Худойназарова "Кош ба кош".

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 Консилиум.
9.45 "Дорога длиною в 200 лет". Док. фильм.
10.35 "Кащей бессмертный". Худ. фильм.
11.40 В тридевятом царстве.
12.05 "Сокровища Петербурга".
12.20 "Нобелевские лауреаты". "Загадки Шолохова".
13.00 "Экспедиция "Чиж". "Месяц осенней кеты".
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Телесуфлер.
14.00 "А прошлое кажется сном..."
15.00 "2003".
15.10, 17.05 Дж.Россини. Опера "Севильский цирюльник". 1-е и 2-е действие.
17.00 Новости.
18.05 Про фото.
18.30 "Судьба, судьбою, о судьбе".
19.40 Чудо-сказка.
19.55 Энциклопедия танца.
20.20 Мультфильм.
20.30 "С потолка".
21.25 "Караваджо". Худ. фильм.
22.55 Ночной дилижанс.

НТВ

7.00 Фильм "Подвиг Одессы". 2-я серия.
8.20 Мультфильм "Путешествия муравья".
8.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Фитиль".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 "Выйти замуж за капитана". Худ. фильм.
11.15 Большие деньги.
11.40 Приключенческий фильм "Эскадрон гусар летучих". 1-я и 2-я серии.
14.30 "Русский век".
15.25 "Любовные истории, которые потрясли мир". "Король Хуан Карлос и королева София" (США — Великобритания).
15.55 Телеспецназ. "Подземная тюрьма".
16.40 "Арина".

2 КАНАЛ

15.00 Криминальная драма "Хамелеон".
16.35 "Шестнадцатилетние".
17.00 "Поздравления".
18.00 Джойс Майер. "Жизнь в слове".
18.30 "Обыкновенное чудо". Сказка.
19.55 "Секретные материалы".
20.40 Мультфильм.
20.45 "Пляж".
21.30 Высокая мода.
21.35 Комедия "Помешанные на любви".
23.15 Спортивная программа.

Нямецкія грошы й пераварот 1917 году

(Заканчэньне.

Пачатак у папярэдніх нумарох).

Ленін дасягнуў свае мэты – рэвалюцыя адбылася, і ў Расеі ўсталявалася бальшавіцкая ўлада. Але й немцы дамагліся свайго. У траўні 1918 г. у Берасьце-Літоўску было падпісанае сэпаратнае нямецка-расейскае мірнае пагадненьне. Іронія гісторыі палягае ў тым, камэнтуюць бэрлінскія журналісты Траўптман і Шысэр, што Ленін, які, як разьлічвалі немцы, саслабіць царскую Расею, стварыў падмурак для індустрыяльнае й магутнае дзяржавы, якая як звышдзяржава вызначыла далейшы ход гісторыі ў гэтым стагодзьдзі.

Нямецкія гісторыкі мяркуюць, што сёньня практычна ніхто ня можа назваць дакладную суму, якая спатрэбілася для правядзеньня рэвалюцыі ў Расеі – 40 мільёнаў, 50, 80, а магчыма й больш за сотню... Пра гэта ведалі толькі Гэльфанд, Ганецкі, Казлоўскі. Але ўсе яны – вось дзіўна! – загінулі ў часы Сталіна пры загадкавых акалічнасьцях. Дакладная сума, выдаткаваная немцамі на падрыхтоўку рэвалюцыі ў Расеі, магчыма, ніколі й ня будзе вядомай – 100 мільёнаў, а можа быць 200, тым больш, што бальшавікі, прыйшоўшы да ўлады, прыклалі ўсе высілкі па зьнішчэньні сьлядоў гэтых трансакцыяў, як у Расеі, так і ў Нямеччыне.

УРОКІ ГІСТОРЫІ

Хто-ніхто зь сёньняшніх камуністаў, стаміўшыся хлусіць ды адпірацца, гаворыць: «Ну, былі грошы. Ну й што? Што, уласна кажучы, такога? Сытуацыя была такою, так трэба было».

Насамрэч, гістарычная праўда – і менавіта ў гэтым выпадку – мае вялізнае значэньне. Справа ня толькі ў тым, што плян рэвалюцыі ў Расеі быў прыдуманы Леніным і нямецкай разьведкай яшчэ ў 1915 годзе й з 1915 году фінансаваўся краінай, што ваявала з Расеяй. І ня ў тым справа, што ў 1915 годзе Ленін заплянаваў падзел Расеі. Усё гэта, безумоўна, адлюстроўвае брыдкую й нізкую сутнасьць Вялікага Кастрычніка, але галоўнае ў іншым.

Ня будзем паглыбляцца і ў спрэчкі пра значэньне 70-ці гадоў бальшавіцкага кіраваньня для народаў Расейскае імпэрыі. Камуністы гавораць, што ленінскі пераварот дазволіў Расеі стацца індустрыяльнай краінай, вядучай дзяржавай сьвету, запусьціць Гагарына да зоркаў і г.д. Пры гэтым камуністы чамусьці маюць на ўвазе, што бязь Леніна гэтага нічога не было б. Адкуль такая ўпэўненасьць?

Насамрэч Расея дасягнула сваіх галоўных посьпехаў у XX стагодзьдзі ня дзякуючы камуністам, а насуперак ім.

Камуністы гнаілі ў лягэрох Тупалева, Каралёва й тысячы йіншых вялікіх сыноў Айчыны, а колькі каралёвых і тупалевых было расстраляна камуністамі! Ад камуністаў зьбеглі Сікорскі, Азімаў ды тысячы йіншых гэніяў – цяпер ужо амэрыканскае нацыі. Згодна разьлікам навукоўцаў, 70 гадоў камуністычнага панаваньня каштавалі Расеі ад трохсот да чатырохсот мільёнаў жыцьцяў – як забітых і памерлых у лягэрох і ад голаду, так і ненароджаных. Сёньня, калі б ніколі не зьявіўся сьвету спадар Ульянаў-Ленін, насельніцтва Расеі складала б ад 600 да 700 мільёнаў.

У перадваенным 1913 г. па тэмпах разьвіцьця і эканамічных пэрспэктывах Расея пераўзыходзіла тэмпы разьвіцьця СССР у любыя, нават самыя ўдалыя гады савецкае ўлады. Згодна шматлікім адзнакам, пададзеным напачатку стагодзьдзя амэрыканскімі, францускімі, нямецкімі, ангельскімі палітыкамі й мільянэрамі, да 30-х гадоў Расейская імпэрыя мелася стацца вядучай дзяржавай сьвету і ў палітычным, і ў эканамічным, і ў вайсковых аспэктах. СССР – толькі цень тае вялікае Расеі, якую зьмярцьвіў Ленін, і ў якой Гагарын мог паляцець у космас яшчэ ў 1940 годзе.

Прыблізна так можна адказаць камуністам, якія апраўдваюць амаральнасьць Кастрычніка нейкай гістарычнай неабходнасьцю і якія спасылаюцца на тое, што, маўляў, наступныя посьпехі савецкае дзяржавы апраўдваюць ейнае подленькае нараджэньне.

Але, паўторым, ня гэта галоўнае.

Урок гісторыі ў тым, што партыя, якая йдзе да ўлады ў краіне недэмакратычным шляхам, а шляхам хлусьні й здрады, немінуча будзе працягваць хлусіць і здраджваць свайму народу ўвесь час свайго кіраваньня. Урок у тым, што калі партыя выкарыстоўвала для захопу ўлады злачынныя мэтады й гвалт, яна да свайго апошняга ўздыху будзе трымацца толькі на гвальце.

У гэтым – уся гісторыя бальшавізму. Ад ягонага зараджэньня й да сёньняшняга часу. Ён і бальшавізмам называецца таму, што падавіў у сваіх уласных шыхтох нязгодных – меншавікоў. Потым Ленін на грошы варожае дзяржавы правёў путч, разагнаў – дзеля інтарэсаў народу – Устаноўчы сход – адзіны й канкрэтны выразьнік волі народу. Потым у імя інтарэсаў народу вынішчаў і расстрэльваў гэты-ж народ ад Кранштадту й да Тамбову. Потым для дабрабыту народу згнаіў ад голаду дзясяткі мільёнаў і яшчэ дзясяткі мільёнаў перасаджаў у лягэры. Гэта гэнацыд пачварных памераў. Гэнацыд свайго народу, свае краіны, свае Айчыны.

Уся справа ў тым, што захапіўшы ўладу менавіта ТАКІМ чынам – амаральна, злачынна й гвалтоўна – у бальшавікоў больш не было йіншага выбару для ўтрыманьня ўлады, апрэч крывавага гвалту. Любое паслабленьне немінуча вяло б да таго, што народ тут-жа заклікаў бы садыстаў да адказу за свае злачынствы.

А першым злачынствам ва ўсім гэтым доўгім ланцугу была здрада Леніным свае Айчыны – ягоная змова зь нямецкай разьведкай, ягоная шкодніцкая дзейнасьць на глебе правакатара й кіраўніка нямецкага дывэрсыйнага цэнтру. Зьдзейсьніўшы злачынства, чалавек, падобна, перакрочвае нейкую важную мяжу, за якой памірае СУМЛЕНЬНЕ. Яго й страціў у далёкім 1915 годзе спадар Ленін.

Унівэрсітэцкая тусоўка

У Магілёўскім унівэрсітэце пачатак лютага – традыцыйны час выніковага паседжаньня выкладчыцка-прафэсарскага складу.

Навукова-мэтадычную канфэрэнцыю па выніках працы ў 1998 годзе ўпершыню вёў новы прарэктар па навуцы Міхаіл Вішнеўскі. Адрозьненьні ад папярэдніх аналягічных тусовак былі ў бок спрашчэньня. Напрыклад, абыйшліся без традыцыйнай выставы выдадзенай за год літаратуры, бо яна была адкрыта для агляду раней, на адзначэньні 85-годзьдзя ўнівэрсітэта. Плянарнае пасяджэньне было аддадзена не «генералам навукі», а яе «штурхачам».

Сам Міхаіл Іванавіч паведаміў ва ўступным слове, што ўнівэрсітэт за год выдаў больш за 900 лістоў друкаванай прадукцыі (нагадаем, што адзін друкаваны ліст – гэта 16 старонак кнігі звычайнага фармату) і папоўніў шэрагі кваліфікаваных выкладчыкаў дзесяцьцю «сьвежымі» кандыдатамі і адным доктарам навук, пасьля чаго прытушыў узьнёсласьць шкадаваньнем, што да магутнага клясычнага ўнівэрсітэту Магілёўскаму яшчэ далёка. І надаў слова В.Капыціну, аднаму з найвыдатнейшых беларускіх архэёлягаў, які нядаўна падрыхтаваў да выданьня «Збор помнікаў архэялёгіі Чарнобыльскай зоны».

Адпаведна афіцыйнаму збору архэялягічных помнікаў Беларусі, у шасьці найбольш заражаных раёнах нашай вобласьці зафіксавана 169 помнікаў. Але экспэдыцыі студэнтаў гістарычнага факультэта пад кіраўніцтвам В.Капыціна знайшлі там «архэялягічны кляндайк» – звыш 900 помнікаў, сярод якіх больш за 300 помнікаў каменнай эпохі й прыкладна столькі-ж курганных могільнікаў старажытных славянаў. Асабліва багатыя на архэялягічныя помнікі землі Пасожжа і Слаўгарадчыны.

На пытаньне аб небясьпецы для здароўя студэнтаў такіх экспэдыцый Вячаслаў Фёдаравіч адказаў, што за гэтым сочыць асабліва. У кожную экспэдыцыю запасаліся дастатковай колькасьцю ежы й дазымэтрамі.

Другі даклад зрабіў загадчык катэдры мэтодыкі выкладаньня матэматыкі Л.Латоцін – адзін з аўтараў (другі – Б.Чабатарэўскі) новых беларускіх падручнікаў па матэматыцы для 5-6 клясаў. Падручнікі выгодна адрозьніваюцца ад сваіх расейскіх папярэднікаў тым, што створаныя на беларускім матэрыяле і насычаныя карыснай для жыхароў Беларусі інфармацыяй. Другі «плюс» падручнікаў – больш шырокія магчымасьці разьвіцьця лягічнага мысьленьня навучэнцаў з магчымасьцю рознаўзроўневых вынікаў. На жаль, падручнікі зарыентаваныя не на пэрспэктыўныя пэдагагічныя тэхналёгіі, а на шмат у чым састарэлую і няўцямную пэдагогіку А.Столяра. Выразным пацьверджаньнем таму сталася тое, што Лявон Аляксандравіч ухіліўся ад адказу на пытаньне, якім чынам высьвятляюцца тэмпы разьвіцьця асобы пры навучаньні па яго падручніках.

Заключны акорд пасяджэньня (на жаль, вельмі няўдалы) паставіў М.Пірагоў з катэдры педагогікі кароткім (так было аб'яўлена спачатку) паведамленьнем аб міжнароднай канфэрэнцыі ў Маскве, прысьвечанай 2000-годзьдзю Хрыста. Блытанае і зацягнутае паведамленьне ператварылася ў прымітыўную агітку за праваслаўе. Вось толькі адзін пасаж з «паведамленьня» М.Пірагова (на мове арыгіналу):

– ...Вот выступает зам. министра госстроя Маслов. Был в Кении. Однажды на улице в столице Кении увидел людей в белоснежных одеждах. Спросил, куда они идут. Оказалось, в православный храм, построенный сто лет назад. Пошёл, прослушал всю службу. И подумал: Вот! Негры в православии! А мы что?..

Думаецца, што й аднаго такога пасажа дастаткова. Тым больш, што далей высьветлілася, што Міхаіл Мікалаевіч спазьніўся на маскоўскую канфэрэнцыю і ў першы (звычайна самы важны) дзень не прысутнічаў, таму ня чуў выступленьняў ні патрыярха Алексія, ні іншых вярхоўных асобаў праваслаўя й Расейскай дзяржавы.

Слухачы паймкнуліся выказаць свае эмоцыі ў пытаньнях і рэпліках, але М.Вішнеўскі своечасова спыніў «атаку». Два пытаньні ўсё ж былі зададзеныя:

– В России православие уже тысячу лет государственная религия. Но уничтожены ли там сиротство, бедность? Коммунисты хоть как-то с этим справлялись... (А.Канашэвіч).

– Беларусь – поліканфэсійная краіна, а Расея – монаканфэсійная дзяржава... Якія адносіны мае ваш расказ да нашага сьвецкага ўнівэрсітэта?

Абодва пытаньні прамоўца парыраваў характэрнай фразай: «Я сам – человек вопрошающий.» І пакінуў трыбуну.

А вучоны народ, аблегчана ўздыхнуўшы, разьбегся на сэкцыйныя пасяджэньні.

М.БУЛАВАЦКІ

СПОВЕДЗЬ

Усе прэтэнзіі – не да мяне

Зараз вы прачытаеце маналог чалавека, прафэсія якога ня значыцца ні ў адным даведніку. Валютчык. Пры савецкай уладзе яны, зразумела, лічыліся катэгарычнымі злачынцамі. Зараз да іх адносіны паціху мяняюцца, бо ў варунках нашага эканамічнага жыцьця карыстацца іх паслугамі выгадней, чым мець справу зь дзяржавай. Аднак ня любяць іх і зараз. Тут і своесаблівая «саўковая» зайздрасьць, і ўстойлівы сацыяльны стэрэатып.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Мы пасярэднікі

Хаця робім тое, што падпадае пад Крымінальны кодэкс, самі сябе мы лічым не злачынцамі, а пасярэднікамі. Мы тое зьвяно, вельмі важнае для правільнай эканомікі, якое зьвязвае банк і пакупніка, банк і прадаўца. Зразумела, што гэта мусяць рабіць самі банкі. Але ня робяць. Хто пойдзе да іх з такімі курсамі валютаў?! Пакуль гэтыя курсы дыктуе ня рынак, а міністэрскія дырэктывы – мы будзем на сваім месцы. Валютчыкаў не пабачыш у Польшчы, на Ўкраіне, у Маскве. А мы нашаму дзяржаўнаму кіраўніцтву ўдзячныя за такую грашовую палітыку, што не пакідае нас бяз працы.

Нялёгкая ў нас доля

Кожную хвіліну чакаеш затрыманьня. Кожную хвіліну рызыкуеш немалымі грашыма. Мы працуем кожны сам па сабе. Нават больш: практычна ўсе канкурэнты, а значыць «патапіць» суседа справа звычайная, нармальная. Бываюць паміж сабой даволі крутыя канфлікты. Нярэдка з-за кантактаў з мянтамі. Тыя шантажуюць, пужаюць, патрабуюць выдаць каго-небудзь з «калегаў». Ня ўсе вытрымліваюць гэты ціск. Іншая прычына сутычак – гэта калі новы валютчык хоча ўладкавацца на зручным месцы, а яно «прыкормлена» іншымі.

Ня верце мітам

Чаго толькі пра нас не прыдумляюць. Напрыклад, лічыцца, што ў нас ёсьць нейкая адзіная арганізацыя, нейкая разгалінаваная структура. Там мы бярэм грошы, туды мы здаем выручку й г.д. Насамрэч усё прасьцей. У большасьці наогул ніякіх «начальнікаў» няма. Калі й ёсьць кіраўнік, дык на малую, абмежаваную групоўку. Няма, на шчасьце, над намі ніякіх рэкэтыраў. Ніколі не даводзілася мне плаціць «за крышу» міліцыянту. Іншыя, у каго маштабы большыя, плоцяць: хто міліцыянту, хто гэбэшніку. Плоцяць не за проста так, а за своечасовую інфармацыю пра аблаву, зьмену курсавых паказчыкаў, за іншыя сакрэты. А другі міт пра нас, гэта той, што мы багатыя. Ня бедныя, гэта праўда. У нашай краіне гэта ня значыць мець катэдж на Канарах. За дзень я зарабляю 30-50$. Зараз – менш. Разумею, што многія не атрымліваюць такіх грошай і за месяц. Але гэтыя прэтэнзіі – не да мяне.

Мы па-за палітыкай

Каб сабралася на нейкую «палітычную справу» тысячаў пяць людзей, можа, пяць тысячаў першым я й далучыўся б. Такія сярод нас усе. Канешне, мы ўсё бачым і ведаем, разумеем. Рэжым большасьці з нас не падабаецца. А палітыка ягоная – падабаецца. За кошт яе жывем. Часова, зразумела, ня бегаць-жа ўсё жыцьцё вакол чужых даляраў. Але я ня бачу, што і як магло б зьмяніцца. Ня бачу ў нас такога чалавека, такой сілы, такога настрою ў грамадзтве. Чытаю газэты, а там або «ўсё добра», або наогул нешта далёкае ад жыцьця... Я пераменаў не баюся. Такі досьвед, што знайшоў бы, чым карысным і прыбытковым заняцца. Але, можа таму, што я пэсыміст, ведаю: быць мне валютчыкам яшчэ многія гады.

НАШ РОДНЫ КУТ. ДЗЕНЬ У ГІСТОРЫІ

11 лютага

1708 год. У Магілёў прыехаў расейскі капітан Волкаў з атрадам драгунаў і запатрабаваў ад месьцічаў грошы на ўтрыманьне войска. У якасьці стымуляваньня стаў караць радцаў магістрату. Гараджане былі вымушаныя выплаціць яму 500 талерэў.

12 лютага

1805 год. У Мсьціслаўе нарадзіўся вядомы прыродазнаўца С.Кутарка (памёр у 1861 г.).

1833 год. У Магілёве нарадзіўся І.Сьцебут, выкладчык Горы-Горацкага земляробчага інстытуту (памёр у 1913 г.).

13 лютага

1616 год. У Магілёве пачала працаваць першая друкарня праваслаўнага брацтва.

1795 год. У Магілёве памёр сьв. Г.Каніскі (кананізаваны Беларускім экзархатам РПЦ у 1993 г.). Быў пахаваны ў асьвечаным ім Спаскім саборы (зьнішчаны савецкай уладай у 50-я гады).

14 лютага

1156 год. Згаданы Мсьціслаў, як горад Смаленскага княства.

1696 год. Узбройнае выступленьне сялян Крычаўскага старacтва супраць пастояў жаўнераў.

1896 год. У Магілёве нарадзіўся савецкі пісьменьнік Рувім Фраерман, аўтар знакамітай кнігі «Дикая собака динго или повесть о первой любви».

1925 год. У Магілёве ўтвараецца аб'яднаньне маладых літаратараў пад назвай «Магілёўская філія «Маладняка».

17 лютага

1924 год. У Магілёве пачаўся Тыдзень дапамогі беспрытульным дзецям.

Падрыхтавалі
Аляксандар АГЕЕЎ, Ігар ПУШКІН

НАШ ГОРАД У ГІСТОРЫІ

З кім дзяліўся Магілёў сваёй назвай (артыкул пяты)

Магілёўская праваслаўная япархія

Акт аб утварэньні асобнай праваслаўнай япархіі на тэрыторыі Магілёўшчыны быў прыняты 1 лістапада 1632 г. У той-жа дзень ён быў занесены ў актавыя кнігі г. Варшавы. Зацьверджаны прывілеем караля Ўладзіслава IV на каранацыйным Сэйме 14 сакавіка 1633 г. Япіскапы зваліся: «япіскап Мсьціслаўскі, Няўніт, Аршанскі і Магілёўскі». Па каралеўскаму прывілею япіскапы павінны былі жыць у магілёўскім Спаскім манастыры. Першым япіскапам стаў 15 лістапада 1632 г. былы настаяцель віленскага Сьвята-Духава манастыра, ігумен Іосіф Бабрыковіч-Капет [illegible]. Па прывілею караля Яна III Сабескага (1675 г.) да тытулаў магілёўскіх япіскапаў было дадана «і Беларускі».

На працягу гісторыі япархія мела розныя назвы. З 1712 г. у Рэчы Паспалітай магілёўскі праваслаўны япіскап быў адзіным праваслаўным беларускім япіскапам. 28 лістапада 1720 г. выйшаў каралеўскі прывілей Аўгуста II аб адзінай праваслаўнай япархіі ў РП з двума катэдрамі: Сьв. Тройцы ў Мсьціславе й Спаскай у Магілёве. З 1710 г. афіцыйна было дазволена Маскоўскаму патрыярхату прызначаць япіскапаў на магілёўскую япархію. Пасьля Пятроўскай рэформы царквы ў Расеі (1721 г.) магілёўскія япіскапы практычна сталіся дзяржаўнымі чыноўнікамі Расеі, хаця належылі да РП і зацьвярджаліся прывілеямі каралёў РП.

У 1772 г., пасьля падзелу Рэчы Паспалітай, была ўтвораная Беларуская праваслаўная япархія. Япіскапы сталі звацца: «Магілёўскі, Аршанскі і Мсьціслаўскі», з 1795 г. — «Магілёўскі і Полацкі». З 1797 г. япархія мела назву «Беларуская і Магілёўская», з 1803 г. — «Магілёўская і Віцебская», з 1833 г. — «Магілёўская і Мсьціслаўская», адпаведна зваліся й япіскапы. З 1917 г. пачаліся часы атэізму.

На сёньняшні дзень япархія ўваходзіць у «Беларускі экзархат Расейскае Праваслаўнае Царквы», завецца «Магілёўская і Мсьціслаўская», а кіруе ёю архіяпіскап Максім (Кроха).

Магілёўская рыма-каталіцкая дыяцэзія

У выніку першага падзелу Рэчы Паспалітай у склад Расеі ўвайшлі тэрыторыі Смаленскай дыяцэзіі, часткі Інфляндзкай і Віленскай дыяцэзіяў, дзе жыло 100.000 рыма-каталікоў. У 1773 г. Кацярына II сваім указам утварыла рыма-каталіцкую япархію з цэнтрам у Магілёве. Межы яе супадалі з межамі

Расейскае імпэрыі. Першым япіскапам быў прызначаны вікарны япіскап Віленскае япархіі Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч. Рым спачатку не прызнаў гэтага, і толькі ў 1783 г. папскі нунцый Арчэці па даручэньні папы Пія VI зьдзейсьніў адкрыцьцё Магілёўскай рыма-каталіцкай япархіі. Дарэчы, старэйшы прыход на Магілёўшчыне знаходзіўся ў вёсцы Абольцы Аршанскага павету, і быў заснаваны каралём Уладзіславам Ягайлам у 1387 г.

З 1798 г. у склад Магілёўскай архідыяцэзіі ўваходзілі: Віцебская, Магілёўская, Кіеўская губэрні, а таксама ўсе губэрні Расеі на ўсход ад іх. З пашырэньнем імпэрыі зьмяняліся й межы япархіі. У канцы XIX ст. юрысдыкцыя магілёўскага біскупа распаўсюджвалася ад Магілёва да Ўладзівастоку. У гэты пэрыяд магілёўская дыяцэзія была самай вялікай рыма-каталіцкай япархіяй у сьвеце! Арцыбіскуп зваўся: «Архібіскуп Магілёўскі і мітрапаліт касьцёлаў Расейскай імпэрыі». Касьцёл Успеньня Дзевы Марыі (цяпер Сьв. Станіслава) з 1773 г. быў катэдральным. Япархія мела сваю сэмінарыю й акадэмію, якія зваліся магілёўскімі да 1918 г., нягледзячы на тое, што пэўны час (сэмінарыя з 1847-га, акадэмія з 1882-га) знаходзіліся ў Санкт-Пэтэрбургу!

...У 1926 г. Рым зрабіў рэарганізацыю й абмежаваў юрысдыкцыю магілёўскага мітрапаліта межамі БССР. Яго сталі зваць «мітрапаліт Магілёўскі і Менскі». Дарэчы, рыма-каталікі, у адрозненьні ад афіцыйнай праваслаўнай царквы, ніколі не прызнавалі савецкую ўладу.

На сёньняшні дзень кардынал К.Свёнтак носіць тытул мітрапаліта Магілёўскага й Менскага, ягоная катэдра знаходзіцца ў сталіцы РБ — Менску.

Ігар ПУШКІН

Асьцярожна: перапіс!

Напрыканцы свайго прэзыдэнцкага праўленьня А.Лукашэнка праводзіць перапіс насельніцтва краіны. Я не памыліўся: праводзіць менавіта не дзяржава, а Лукашэнка. Чые там «вушы тырчаць», відаць, напрыклад, з фармулёўкі пятага пытаньня, пытаньня аб мове. Традыцыйна гэтае пытаньне падаецца ў перапісных лістах дзьвюма часткамі: **Якую мову Вы лічыце роднай; якімі іншымі мовамі свабодна валодаеце?**

На гэты раз пасьля абнародаваньня выгляду апытальных лістоў грамадзкасьць была шакаваная новай пастаноўкай пытаньня аб мове: На якой мове **Вы звычайна размаўляеце дома?; Іншая мова, якой свабодна валодаеце?** Пра родную мову пытаньне ўжо й ня ставілася — асабіста для Лукашэнкі яго не існуе, як не існуе й пытаньня аб радзіме («Мой адрес — Советский Союз!»).

Але ў іншых людзей пытаньняў ўзьнікла шмат. Чаму толькі «дома»? А ў краме? А на вуліцы? А ў тралейбусе? А ў гарвыканкаме?.. Мова «дома» і будзе пададзена як родная? І чаму ў другой частцы пытаньне толькі пра адну мову? Чалавек-жа, у вадрозьненьне ад прэзыдэнта, можа свабодна валодаць некалькімі «іншымі мовамі». Якую зь іх выбраць?..

Ачомаўшыся, грамадзкасьць абурылася і ўзбунтавалася. Вынікам ляманту, які ўсчалі незалежныя выданьні й вядомыя грамадзкія дзеячы, стала кінутая ім костка: у пяты пункт устаўлена пытаньне аб роднай мове, нават на першым месцы. Але дзьве іншыя пазыцыі засталіся бязь зьменаў.

Няцяжка цяпер спраектаваць размову якога-небудзь простага чалавека зь дзяржаўным апытальнікам: «... На каком языке вы обычна разгаварываеце дома?» «Ну на каком... Які знаю, на таком і гавару». — «Значыт, на рускам?» «Ну пішы — на рускам...».

Так і атрымаецца, што масава распаўсюджаная «трасянка» (паводле славутага Дзяміньцея, «хто как хаціт, тот так і гаварыті») дзякуючы перапісу будзе абазваная «рускай мовай». Каб потым можна было «аргумэнтавана» сьцьвярджаць, што 90% жыхароў Беларусі размаўляюць дома на рускай мове, і таму яны галасуюць за аб'яднаньне з Расеяй. Астатнія-ж 10%, якія дома размаўляюць чамусьці на мове беларускай, другой мовай, якой свабодна валодаюць (вось яна, подласьць другой часткі!), назавуць — якую б вы думалі?.. І я так думаю. Бо там патрабуецца назваць толькі адну мову!

Вось так мы і «прагаласуем» за аб'яднаньне з Расеяй! Так-так, потым «заднім ходам» гэты перапіс будзе названы рэфэрэндумам па аб'яднаньні з Расеяй — са стапрацэнтавым (!) вынікам.

Хочаш гэтага, беларус? Калі й ня хочаш, то атрымаеш! Твой прэзыдэнт сам падумае за цябе. А ты — рыдлёўку ў рукі і «бяры болей, кідай далей!» Больш ад цябе ну зусім нічога не патрабуецца.

Будзь здаровенькі!..

Міхась БУЛАВАЦКІ

***P. S.** Для тых, хто хоча крыху пасупрацiўляцца, некалькі парадаў:*

1) апытальныя лісты (зноў-жа — па патрабаваньнях грамадзкасьці) надрукаваныя і на беларускай мове; вы маеце права патрабаваць запаўненьня ліста на сваёй роднай мове і адмаўляцца адказваць на пытаньні, калі вам прапануюць запаўняць ліст на расейскай мове;

2) апытальнік, як дзяржаўны служка ў дзьвюхмоўнай дзяржаве, павінен валодаць абедзьвюма дзяржаўнымі мовамі; для чалавека звычайнага дастаткова ведаць адну зь дзяржаўных моваў; вы маеце права патрабаваць размаўляць з вамі на той мове, якую разумееце;

3) добра прадумайце, як будзеце адказваць на пытаньні «Якая Ваша родная мова?», «На якой мове Вы звычайна размаўляеце дома?», «Іншая мова, якой свабодна валодаеце?» Прыемна, канешне, быць палiглотам, але — якой будучыні Вы сабе жадаеце?..

Дай Вам Бог Розуму!

Да пытаньня правапісу «ТМ»

«Тыднёвік Магілёўскі» карыстаецца правапісам, які завецца «тарашкевіцаю» – ад імя Браніслава Тарашкевіча, вядомага беларускага дзеяча і навукоўца, які ў 1918 годзе ўпарадкаваў беларускую граматыку й правапіс. Вядома, што калі прагледзець усе незалежныя выданьні, што паслугоўваюцца гэтым правапісам, мы знойдзем у іх пэўныя адрозненьні ў напісаньні адных і тых-жа словаў, ва ўжываньні граматычных формаў і г.д., або па-іншаму – разнабой. І гэта зразумела: працэс вяртаньня дарэформавага беларускага правапісу й вымаўленьня актыўна пачаўся ў незалежніцкіх асяродках зусім нядаўна, у другой палове 80-х гадоў. Да таго-ж, яшчэ да сёньня няма ўласна Беларускае Дзяржавы, якая б натуральным чынам займалася гэтай праблемай.

Мы ў рэдакцыі лічым, што ўдакладняць і дасканаліць правапіс можна бясконца (маем такія прапановы ад аўтараў і чытачоў), аднак самі дамовіліся вытрымліваць тыя асноўныя прынцыпы (10 памятак) беларускага правапісу паводле Вінцука Вячоркі, якія былі надрукаваныя ў першым нумары адноўленае «Нашае Нівы» й потым перадрукаваныя там-жа ў № 18 (115) за 28.09.98 г.

Безумоўна й тое, што «мяккі знак» стаўся сымбалем свабоднай, несавецкай беларускай прэсы. «ТМ» падтрымлівае меркаваньне, згодна якому пастанова «Совнаркома» 1933 году, па якой правапіс і граматыка Тарашкевіча ў БССР былі скасаваныя й замененыя на зрусыфікаваныя, павінна быць прызнаная рэпрэсіяй і адмененая. Нездарма ўся беларуская эміграцыя заўсёды карысталася менавіта клясычным (традыцыйным) правапісам Тарашкевіча, які вельмі блізкі да жывое народнае мовы (як чуеш – так і пішаш).

Для нашай улады несавецкі правапіс таксама, як і ў 30-я гады, зьяўляецца «ворагам». Гэта пераканаўча засьведчыў судовы працэс у Вышэйшым гаспадарчым судзе, які 22 сьнежня мінулага году газэта «Наша Ніва» выйграла па сваім зыску да Дзяржкамдруку аб адмене папярэджаньня за «скажэньне агульнапрынятых норм выкарыстоўваемай мовы». Падчас яго была праведзеная мовазнаўчая экспэртыза, якая засьведчыла, у прыватнасьці, што паняцьця «агульнапрынятыя нормы мовы» зараз не існуе.

І яшчэ некалькі слоў на гэтую тэму. Два месяцы таму ў Празе адбылася навукова-практычная канфэрэнцыя па праблемах нармалізацыі клясычнага правапісу. У ёй удзельнічалі аўтарытэтныя беларускія лінгвісты, пісьменьнікі, журналісты і выдаўцы з розных краінаў. Вынікам сустрэчы, пасьля вычарпальнага абмеркаваньня спрэчных пытаньняў, сталася зацьверджаньне новага зводу правілаў тарашкевіцы, падставай якому быў праект Вінцука Вячоркі, папярэдне разасланы ўсім запрошаным. Выдавецтва «Наша Ніва» заплянавала выданьне гэтага праекту пад назвай «Беларускі правапіс» на травень 1999 году.

Віктар СУДНІК

Віншаваньне

Не бяда, перасьпім на ганку!

У мінулы аўторак Віктару Шалкевічу «бабахнула» ажно 40 гадоў! Хто б паверыў, што яму, аказваецца, ужо чатыры разы па дзесяць. І дзіва дзіўнае назіраецца міжволі. Бывае, што з 30-гадовым размаўляеш як са старым чалавекам. А да Шалкевіча не прыстае слова «ўзрост». Ён нібыта такім, якім ёсьць, прыйшоў і мы ўсе яго з таго часу і ведаем. Ён сьпявае песьні ці распавядае анэкдоты, а ты адчуваеш, як імкліва час адступае і аддае павагу чалавеку. Напэўна таму ў гарадзенскага барда ёсьць і такія песьні, што сталі прароцкімі. Звычайна пішуць пра творцаў: «Яго праца вучыць нас...» Але гэта ня так у дачыненьні да Віктара. Ён не настаўнік, ня ідал, не правадыр. Ён Паэт. Ён сьпявае, музыка й словы гучаць, а мы слухаем... І далей пачынаецца жыцьцё, якое бяз гэтых словаў і гэтай музыкі ўжо ня можа быць поўным.

Ад усіх магілёўцаў – твой Сымон ГЛАЗШТЭЙН

«ТМ» віншуе цябе, Віктар, і зычыць, каб твае песьні заўсёды несьлі адбітак дадзенага Богам таленту, зьберагалі для нас і перадавалі нам радасьць і мудрасьць жыцьця. А калі што, не бяда – перасьпім на ганку!

РЭДАКЦЫЯ

СУДОВЫЯ НАТАТКІ

Трагедыя на дарозе і... бабуліна кватэра

Пазамінулым аўторкам наш карэспандэнт наведаў паседжаньне судовае калегіі абласнога суда па грамадзянскіх справах. У той дзень калегія працавала ў наступным складзе: старшынствуючы – Цюніс, судзьдзі – Стальмакова й Руцькова. Абласную пракуратуру прадстаўляў сп. Рубіс.

Звычайна мы не задумваемся аб праблемах нашых суседзяў, знаёмых, сваякоў, якія вымагаюць умяшальніцтва інстанцыі, стаўленьне да якой у насельніцтва было заўсёды негатыўнае. Тут варта прыгадаць выказваньне кшталту: «Закон – дышла...» І толькі калі нейкім чынам аказваемся ўцягнутымі ў судовае разьбіральніцтва – нам адчыняецца жахлівая рэч, якая ў бальшыні выпадкаў працуе на карысьць таго-ж выказваньня.

Аднак вернемся да канкрэтовага дня працы суду. Калегія мелася разгледзець каля дзесятка справаў. Наш карэспандэнт паназіраў за ходой разгляду трох. Мы ня ставілі за мэту рабіць высновы наконт законнасьці таго ці іншага рашэньня – гэта ня наша задача. Атмасфэра суда, маральныя акалічнасьці справаў – гэта падалося цікавым.

Справа першая

Разглядалася скарга на рашэньне аднаго з раённых судоў Бабруйска. Рашэньне тычылася права спадчыны часткі кватэры.

У аўтааварыі гінуць маці і дзьве дачкі. Муж і бацька загінуўшых дорыць кватэру, уласьнікам якой ён застаўся адзін, адной з унучак. Аднак дамову аб дарэньні апратэставалі мужы загінуўшых у аварыі дачок гаспадара. Спазытчыкі вырашылі, што іх дзеці маюць права на долю ў спадчыне сваіх загінуўшых мацярок. У дадзеным выпадку – гэта кватэра, у якой тыя былі прапісаныя. Падставовасьць такога кроку грунтавалася на тым, што пасьля аварыі дочкі былі жывыя цягам 15 хвілінаў пасьля сьмерці маці. І гэтыя 15 хвілінаў, на думку спазытчыкаў, адкрывалі для іхных дзяцей права на спадчыну.

Раённы суд прыняў рашэньне, якім пацьвердзіў законнасьць дамовы дарэньня, бо паводле адпаведнага артыкула грамадзянскага кодэксу, права на спадчыну не адкрываецца калі спадчыньнікі паміраюць у адзін дзень.

Абласная калегія пакінула тое рашэньне бязь зьменаў.

Справа другая

Разглядалася скарга свабоднага прафсаюза на рашэньне раённага суда Бабруйска (судзьдзя Савасьцянчык), якім прызнаваліся законнымі дзеяньні тралейбуснай адміністрацыі горада.

Лінейнага сьлесара-электрыка Сушко, сябра свабоднага прафсаюза, перавялі на другое месца працы. Адміністрацыя лічыла, што яна проста перасоўвае аднаго з работнікаў, а ў такім выпадку згода самога работніка не патрабуецца. Перасоўваньне абумоўлена было нібыта вытворчай неабходнасьцю, якая палягала ў імкненьні палепшыць якасьць рамонту тралейбусаў у дэпо. Таму Сушко, як высокакваліфікаванага адмыслоўцу, прафэсіянала сваёй справы, перасунулі на слабы ўчастак.

Аднак свабодны прафсаюз палічыў гэта пераводам, які паводле працоўнага заканадаўства патрабуе згоды работніка. Таму ў інтарэсах свайго сябра прафсаюз падаў зыск аб незаконнасьці пераводу, а таксама аб спагнаньні з адміністрацыі матэрыяльнае кампэнсацыі за шкоду, нанесеную здароўю работніка. Раённы суд не задаволіў зыск і свабодны прафсаюз абскардзіў тое рашэньне ў абласную інстанцыю.

У судзе прафсаюз прадстаўляў юрысконсульт абласной арганізацыі свабоднага прафсаюза Сяргей Абадоўскі. На карысьць свае пазыцыі ім былі прыведзеныя некалькі аргумэнтаў. Істотна зьмяніліся рэжым, санітарна-гігіенічныя ўмовы, аб'ём працы – ўсё гэта сталася чыньнікам рэзкага пагаршэньня здароўя. Зь пяці месяцаў працы на новым месцы чалавек правёў на «бальнічным лістку» тры месяцы. Было прадстаўлена заключэньне лекарска-працоўнаэкспэртнае камісіі (ЛПЭК), паводле якога чалавек мог працаваць лінейным сьлесарам.

Як заявіў С.Абадоўскі ў сваім выступе, раённы суд не ўлічыў усіх акалічнасьцяў, сярод якіх і такая: на ўчастку, дзе працаваў Сушко, акрамя яго 4-ы разрад маюць яшчэ тры чалавекі, а адзін – нават 5-ы. Таму перавод хворага чалавека на ўчастак з горшымі ўмовамі працы ёсьць парушэньнем працоўнага заканадаўства, а на думку С.Абадоўскага – й перасьледам за сяброўства ў свабодным прафсаюзе.

Калегія пакінула рашэньне раённага суда ў моцы, адмяніўшы толькі спагнаньне судовае пошліны. Гэта было парушэньнем, бо калі ў суд у інтарэсах свайго сябра зьвяртаецца прафсаюз – пошліна не спаганяецца.

Справа трэцяя

Разглядалася скарга на рашэньне аднаго з раённых судоў Магілёва, якім анулявалася дамова на дарэньне кватэры.

Із Слаўгарадзкага раёна – з зоны адсяленьня – у Магілёў пераехала бабуля. Праз пэўны час атрымала кватэру. Старому й хвораму чалавеку патрэбная была дапамога, дагляд. Колькі год яна жыла ў пляменьніка. Але адносіны пагоршыліся, і калі яна трапіла ў лякарню, вяртацца назад бабуля не захацела. Яе забрала да сябе пляменьніца.

Бабуля жыла ў яе, а ў кватэры пасяліўся ейны сын. Потым пляменьніца прапанавала прыватызаваць кватэру й дала грошай. Бабуля рашыла, што кватэра мусіць дастацца пляменьніцы, якая даглядае яе і потым пахавае. Была аформлена дамова аб дарэньні кватэры пляменьніцы.

Час ішоў, адносіны пачалі пагаршацца, і ў выніку бабуля вярнулася ў «сваю» кватэру. Пляменьніца-ж зарэгістравала кватэру на сябе.

І быў суд, і суд вынес рашэньне аб прызнаньні дамовы незаконнай. Паводле заканадаўства дарэньнем ёсьць такое дзеяньне, калі штось перадаецца без умоў і кампэнсацыі.

Пляменьніца не пагадзілася й падала скаргу. У судзе ейныя інтарэсы прадстаўляў адвакат. Аднак калегія пакінула рашэньне раённага суда ў моцы. Па заканчэньні суда бабулі параілі болей не рабіць такіх памылак, і не дарыць анікому кватэру – хай паваюць потым за яе міжсобку. Альбо паабяцаць у спадчыну таму, хто будзе даглядаць – «тады яны будуць хадзіць вакол на дыбачках й дагаджаць вам ва ўсім».

Вось такі зрэзак з нашае будзённасьці, якая часьцяком абмінае нас, і – дзякуй Богу.

Агляд Валадара ЦУРПАНАВА, намесьніка старшыні магілёўскага грамадзкага праваабарончага цэнтру

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Тыднёвік Магілёўскі

Аналітычна-інфармацыйная газэта, заснаваная Магілёўскай гарадзкой асацыяцыяй "КОЛА СЯБРОЎ".

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку за № 831.

Газэта выходзіць шточацьвер.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэлефон: 31-04-15,

Тэл./факс: 22-97-82,

E-mail: krug@user.unibel.by

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.Свярдлова. Замова 6. Наклад 500 асобнікаў.